

İDARE HUKUKUNDA DESTEKTEN YOKSUN KALMA TAZMİNATI

Fatma Ebru GÜNDÜZ*

Hakan GÜNDÜZ**

ÖZET

Destek, başkasının geçimini kısmen veya tamamen, sürekli ve düzenli olarak sağlayan veya ona ileride bakması kuvvetle muhtemel olan kişidir. İdarenin destekten yoksun kalma tazminatından sorumlu olabilmesi için öncelikle destek olan kişinin ölmesi gerekmektedir. Yine idarenin destek olan kişinin ölümünden dolayı kusurlu veya kusursuz sorumluluk hallerinden birinin bulunması gerekmektedir. Aynı zamanda da desteğin bakım gücünün ve tazminat talep edenin bakım ihtiyacının bulunması gerekir. Son olarak da tüm tazminat talepleri için varlığı gerekli bir şart olan zarar bulunmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Destek, Tazminat, İdare, Sorumluluk, Ölüm.

COMPENSATION FOR LACK OF SUPPORT IN THE ADMINISTRATIVE LAW

ABSTRACT

Support is providing partly or completely someone else's livelihood regularly or continuously. In other words, it is a person likely to look after the person. If supporter is dead, the administration is responsible for compensation for lack of support. Moreover, it is need to be one of the conditions of responsibility about death of the supporter. Furthermore, it is necessary to have a supporter who is enough rich to take care of the person and the person who demands compensation need money to live properly in order to take the compensation. Finally loss is need to take the compensation.

Key Words: Support, compensation, administration, responsibility, death.

---

* Yrd. Doç. Dr., Dicle Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Kamu Yönetimi Bölümü Hukuk Bilimleri Öğretim Üyesi.

**Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı Doktora Öğrencisi.

GİRİŞ

Öğreti ve uygulamadaki yerleşmiş adıyla destekten yoksun kalma tazminatı, bir şahıs öldüğünde, ölenin sağlığında destek olduğu veya ileride destek olacağı kimseleri korumayı, desteklerinin ölümünden önceki sosyal ve ekonomik durumlarına uygun hayat sürdürebilmeleri için, ölüm sebebiyle mahrum kaldıkları yardımı, ölüme sebebiyet verenden tazmin edebilmelerini sağlamayı amaçlamaktadır.

İdare, kusurlu veya kusursuz sorumluluk sebeplerinden bir tanesi ile bir şahsın ölümünden sorumlu tutulabiliyor ve ölen kişi, sağlığında başkalarına destekte bulunuyor veya ileride destek olacağı kuvvetle muhtemel ise idare, destek olunan veya ileride destek olunacakların uğramış olduğu zararlardan “destekten yoksun kalma tazminatı” adı altında sorumlu olacaktır.

I. İDARENİN SORUMLULUĞU VE TAZMİNAT TÜRLERİ

İdarenin faaliyetleri sebebiyle kişilerin uğramış oldukları zararların idarece tazmin edilmesi, idarenin sorumluluğunu ifade eder. Diğer bir ifade ile idarenin sorumluluğu, idari etkinlikler sonucunda yönetilenlerin malvarlığında ortaya çıkan eksilmenin veya çoğalma imkânının kısıtlanmasının giderilmesi için aranılan koşulları ve uygulanması gereken kuralları içinde barındıran bir kavramdır¹. Anayasa'nın 125'inci maddesinin son fıkrasında, “*İdare, kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlüdür*” ifadesiyle, Anayasal bir hüküm haline gelen ‘idarenin mali sorumluluğu’ hukuk devletinin gereklerinden de bir tanesidir². “*Kamu hizmetlerinin yürütülmesi sırasında bireylerin uğradığı özel ve olağandışı zararların idarece tazmini gerektiği idare hukukunun bilinen ilkelerindedir. İdarenin belirtilen hukuki sorumluluğu, Türkiye Cumhuriyeti'nin Hukuk Devleti olma niteliğinin doğal sonucudur*”³.

İdarenin sorumluluğunun kabul edilebilmesi için, idarenin bir davranışı olmalı, kişinin maddi veya manevi varlığında bir zarar olmalı ve ayrıca, zarar ile idarenin davranışı arasında bir illiyet bağı bulunmalıdır⁴.

---

¹ Yüksel ESİN, *Danıştay'da Açılacak Tazminat Davaları*, Ankara, 1976, s.14.

² Ender Ethem ATAY, *İdare Hukuku*, Turhan Kitabevi, Ankara, 2009, s.138-678.

³ D.10.D., 09.10.1995, E.1994/1682, K.1995/4256, DD., S.91, s.1137.

⁴ Sıddık Sami ONAR, *İdare Hukukunun Umumi Esasları*, III.Cilt, İsmail Akgün Matbaası, İstanbul, 1966, s.1714-1719; ATAY, s.684-685.

Doktrinde ve yargısal içtihatlarda idarenin sorumluluk sebepleri, hizmet kusuru ve kusursuz sorumluluk olarak kabul edilmektedir⁵.

Kusur sorumluluğu olarak tarif edilen hizmet kusurunun; hizmetin kötü işlemesi, hizmetin geç işlemesi ve hizmetin hiç işlememesi hallerinde var olduğu kabul edilir⁶. Hizmet kusuru bir Danıştay kararında şöyle tarif edilmiştir: “İdare hukuku ilkelerine göre bir olayda hizmet kusurunun varlığından sözü edilebilmesi için idarenin yürütmekle yükümlü bulunduğu kamu hizmetinde, kuruluş, işleyiş ya da personel açısından gereken emir ve talimatların verilmemesi, denetimin yetersiz olması, hizmete tahsis edilen araç ve gereçlerin uygun ve yeterli olmaması, gereken tedbirlerin alınmaması veya geç ve zamansız alınması gibi nedenlerle bir aksaklık, bozukluk, düzensizlik, eksik veya sakatlık meydana gelmiş ve oluştuğu ileri sürülen zararın da bundan kaynaklanmış olması gerekmektedir.”⁷.

İdarenin kusursuz sorumluluğunun kabul edildiği hallerde ise idarenin sorumlu tutulabilmesi için kusurunun bulunması gerekmektedir⁸. Diğer bir ifade ile idare, hukuka uygun eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemek zorunda bırakılmaktadır⁹. İdarenin kusursuz sorumluluğunun varlığının kabul edildiği tehlike ilkesi, fedakârlığın denkleştirilmesi ilkesi ve sosyal risk ilkesinin var olduğu durumlarda idare, herhangi bir kusuru bulunmasa da kişilerin uğramış olduğu zararları gidermek zorundadır.

İdarenin faaliyetlerinden dolayı kişilerin uğramış oldukları bir zarar olmadığı sürece idarenin kusurlu veya kusursuz sorumluluğundan da bahsedilemeyecektir. Bilindiği gibi zarar, maddi zarar veya manevi zarar şeklinde olabilir. Maddi zarar kişinin malvarlığında bir eksilmenin olmasıdır¹⁰. Manevi zarar ise kişinin şahıs bütünlüğüne yönelik bir saldırı sebebiyle, kişinin duymuş olduğu acı, üzüntü veya eksikliklerdir¹¹. Kişi, idarenin faaliyetlerinden dolayı uğramış olduğu zararı ispatlamak zorundadır. İdarenin sorumluluğunda

---

⁵ A. Şeref GÖZÜBÜYÜK/ Turgut TAN, İdare Hukuku, Cilt 1, Turhan Kitabevi, Ankara, 2006, s.800; Lütfi DURAN, Türkiye İdaresinin Sorumluluğu, Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü, Sevinç Matbaası, Ankara, 1974, s.26.

⁶ ATAY, s.714-725; GÖZÜBÜYÜK/ TAN, s.821; ESİN, s.31-47.

⁷ D.10.D., 17.10.1983, E.1982/185, K.1983/1984, DD., S.54-55, s.388.

⁸ DURAN, s.47.

⁹ Kemal GÖZLER, İdare Hukuku Dersleri, Ekin Yayınları, Bursa, 2010, s.760.

¹⁰ GÖZÜBÜYÜK/TAN, s.855.

¹¹ GÖZÜBÜYÜK/TAN, s.855.

maddi bir zarar söz konusu ise bu zarar, maddi tazminata konu olacaktır. Manevi bir zarar söz konusu ise zarar, manevi tazminata konu olacaktır.

818 Sayılı ve 1 Temmuz 2012 tarihine kadar yürürlükte kalacak olan Borçlar Kanunu'nun 45. ve 46. maddelerinde ölüm ve cismani zarar şeklinde maddi zarar, 47. maddesinde ise manevi zarar düzenlenmiştir. 11.1.2011 tarihinde kabul edilen ve 1 Temmuz 2012 tarihinde yürürlüğe girecek olan 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun ise 53. ve 54. maddelerinde maddi zarar, ölüm veya bedensel zarar halleri için düzenlenmiştir. Kanun'un 56. maddesinde de manevi tazminata yer verilmiştir.

Yürürlükte olan Borçlar Kanunu'nun ölüm halinde meydana gelen maddi zararın düzenlendiği 45. maddesinin ikinci fıkrasında “*ölüm neticesi olarak diğer kimseler müteveffanın yardımından mahrum kaldıkları takdirde, onların bu zararını da tazmin etmek lazım gelir.*” ifadeleriyle, destekten yoksun kalma tazminatı düzenlenmiştir. 1 Temmuz 2012 tarihinde yürürlüğe girecek olan Türk Borçlar Kanunu'nun 53. maddesinin son fıkrasında destekten yoksun kalan kişilerin uğramış oldukları zarar da ölüm halinde uğranılan zararlar arasında sayılmıştır. Her iki kanun hükümlerinden de anlaşılacağı gibi, ölüm halinde destekten yoksun kalan kişilerin uğramış oldukları zararlar maddi tazminat kapsamı içerisinde tazmin edilebilecektir.

Borçlar Kanunu'nun tazminata ilişkin hükümleri idare hukukunda da oldukça fazla uygulanmaktadır. Üstelik bu husus 1 Temmuz 2012 tarihinde yürürlüğe girecek olan Borçlar Kanun'unda açıkça hüküm altına alınarak, maddi tazminata ilişkin 55. maddenin ikinci fıkrasında; “*Bu Kanun hükümleri, her türlü idari eylem ve işlemler ile idarenin sorumlu olduğu diğer sebeplerin yol açtığı vücut bütünlüğünün kısmen veya tamamen yitirilmesine ya da kişinin ölümüne bağlı zararlarla ilişkin istem ve davalarda da uygulanır.*” sözleriyle ifade edilmiştir.

II. DESTEKTEN YOKSUN KALMA KAVRAMI

A. DESTEK KAVRAMI

Destek, başkasının geçimini kısmen veya tamamen, sürekli ve düzenli olarak sağlayan veya ona ileride bakması kuvvetle muhtemel olan kişidir¹².

¹² Selâhattin Sulhi TEKİNAY, Ölüm Sebebiyle Destekten Yoksun Kalma Tazminatı, Fakülteler Matbaası, İstanbul, 1963, s.12; Halûk TANDOĞAN, Türk Mes'uliyet Hukuku, Akit Dışı ve Akdî Mes'uliyet, Ankara Hukuk Fakültesi Yayınları, Ankara, 1961, s.300; Fikret EREN, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 7. Baskı, Beta Yayınevi, İstanbul, 2001, s.748; Sema GÜ-

Bir kimsenin başkalarının desteği sayılabilmesi için, fiilî bakım münasebetinin varlığı yeterlidir. Akrabalık, mirasçılık, kanuni veya akdi bir bakma mükellefiyeti aranmaz¹³. Yargıtay da 25.09.2001 tarihli bir kararında, destek kavramının, hukukî bir ilişkiyi değil fiilî bir durumu amaçladığını, hısımlık ilişkisine ve nafaka hakkındaki hükümlere dayanmadığını, kanun gereğince bir kimseye yardım etmek zorunda bulunan kişinin değil, fiilen ve düzenli olarak, onun geçimini kısmen veya tamamen sağlayacak biçimde yardım eden ve olayların normal akışına göre, eğer ölüm gerçekleşmeseydi, gelecekte de bu yardımı sağlayacak olan kimsenin destek sayılması gerektiğini belirtmiştir¹⁴.

LEÇ UÇAKHAN, Maddi Tazminat Esasları ve Hesaplanması, 4. Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2002, s.408; Hamdi MOLLAMAHMUTOĞLU, İş Hukuku, Turhan Kitabevi, Ankara, 2004, s.750; Selâhattin Sulhi TEKİNAY/Sermet AKMAN/Halûk BURCUOĞLU/Atilla ALTOP, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 7. Baskı, Filiz Kitabevi, İstanbul, 1993, s.620; Gaye Burcu SERATLI, İş Kazasından Doğan Destekten Yoksun Kalma Tazminatı, Yetkin Yayınevi, Ankara, 2003, s.83; Sarper SÜZEK, İş Hukuku, Beta Yayınevi, İstanbul, 2002, s.367; Lale SİRME, “Destekten Yoksun Kalma Tazminatına İlişkin Bir Yargıtay Kararı İncelemesi”, AÜHFED. C. 35, S. 1-4, s.485-496, Ankara, 1978, s.488-489; Mustafa KILIÇOĞLU, Tazminat Esasları ve Hesaplama Yöntemleri, Adil Yayınevi, Ankara, 2000, s.140.

¹³ ESİN, s.443; TEKİNAY, s.16; TEKİNAY/AKMAN/BURCUOĞLU/ALTOP, s.620; UÇAKHAN, s.407; Zafer KANBUR: Ölüm ve Cismani Zararlarda Tazminat Alacaklıları, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara, 2000, 31; Metin GÜRBÜZ, Beden Tamlığının İhlali ve Ölüm Hallerinde Doğan Maddi Zararın Hesaplanması ve Tazminatın Tayini, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2001, 50; Besim AKCISAK, İş Kazası ve Meslek Hastalığından Doğan Destekten Yoksun Kalma Tazminatı, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İzmir, 1989, 45, 46; Yusuf Z. BİNATLI, Türk Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 5. Baskı, Yargıçoğlu Matbaası, Ankara, 1978, 147; Alpaslan AKARTEPE, Türk Borçlar Hukukuna Göre Destekten Yoksun Kalma Tazminatı, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul, 1994, s.7; Safa REİSOĞLU, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 14. Baskı, Beta Yayınevi, İstanbul, 2000, 177; Sarper SÜZEK, “Destekten Yoksunluk ve Cismani Zararlarda İşverenin Özel Hukuktan Doğan Sorumluluğu”, Destekten Yoksunluk ve Cismani Zararlarda Sorumluluk ve Tazminat Sempozyumu, s. 17-32, Galatasaray Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 1996, 31; Gaye Burcu SERATLI, İş Kazasından Doğan Destekten Yoksun Kalma Tazminatı, Yetkin Yayınevi, Ankara, 2003, s.63; Halûk TANDOĞAN, Mukayeseli Hukuk Hususiyle Türk-İsviçre ve Alman Hukuku Bakımından Üçüncü Şahsın Zararının Tazmini, Ankara, 1963, s.77; Levent AKIN, “Destekten Yoksunluk ve Cismani Zararlarda İşverenin Özel Hukuktan Doğan Sorumluluğuna İlişkin Yargıtay Kararları”, Destekten Yoksunluk ve Cismani Zararlarda Sorumluluk ve Tazminat Sempozyumu, s.33-50, Galatasaray Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 1996, s.49; Hasan Tahsin GÖKCAN/ Seydi KAYMAZ, Karayolları Trafik Kanunu'na Göre Hukukî Sorumluluk, Tazminat, Sigorta Rücu Davaları ve Trafik Suçları, Seçkin Yayınevi, 2001, Ankara, 431; MOLLAMAHMUTOĞLU, s.750.

¹⁴ Y. 4. H.D., 25.09.2001 T., E. 3996/ K. 8484; aynı yönde “...BK.nın 45. maddesi anlamında “destek” kavramı, hukukî bir ilişkiyi (yasa veya sözleşme) değil, fiilî durumu amaçlar. Yasadan veya sözleşmeden doğan bir “bakma yükümlülüğü” bulunmasa dahi, fiilen ve düzenli biçimde yardım eden ve olayların normal akışına göre eğer ölüm vuku bulmasa idi az çok yakın gelecekte de bu yardımı sağlayacak olan kimse, destek sayılır. Bunlardan ilkinde “gerçek destek” ikincisine “farazî destek” denir...” (Y. 4. H.D., 20.03.1986 T., E. 1585/ K. 2553.)

Bir kimse bakımını tamamen veya kısmen sağladığı annesi, babası ve kardeşlerinin desteği sayıldığı gibi; bakımını sağladığı akrabaları, hatta aralarında hiç bir hısımlık bağı bulunmasa dahi, yardımda bulunduğu, herhangi bir şahıs için de destek sayılır. Burada önemli olan, destek ile destekten yoksun kalan şahıs arasındaki kanuni veya akdi bağ değil, fiilî bakım ilişkisidir. Destek sayılabilmek için, mutlaka ölüm anında bir şahsa bakmakta bulunmak gerekli değildir. Bakım ilişkisinin, ileride kurulabilecek olması da destekten yoksun kalma tazminatı talebi için yeterlidir¹⁵.

B. DESTEK ÇEŞİTLERİ

Ölüm anına kadar başkasına düzenli ve devamlı olarak bakım yardımı bulunan “fiilî destek” ve ileride yardımda bulunması kuvvetle muhtemel olan “farazî destek” olmak üzere iki destek çeşidi vardır.

1. Fiilî Destek

Destekten yoksun kalma tazminatı talebinde bulunan şahsa, ölümü anına kadar fiilî ve düzenli bir şekilde bakan kimseye “fiilî destek” denir¹⁶. Bakım, fiilî ve düzenli olarak kendisine bakılan şahsın yaşama ihtiyaçlarını tamamen ve kısmen sağlamaya, onu zarurete düşmekten korumaya yönelik olmalıdır. Ayrıca, fiilî bakım ilişkisinden, destek ölmeseydi bakımın düzenli olarak devam edeceğinin anlaşılması gerekir¹⁷. Eşler birbirleri için, ana ve baba çocukları için, çalışmakta olan çocuklar ana ve babaları için, kardeşler birbirleri için ve özellikle kırsal kesimde yüksek oranda rastlandığı üzere, resmi nikâh olmaksızın beraber yaşayanlar birbirleri için fiilî destektiler.

2. Farazî Destek

Ölmeseydi, olayların olağan akışına göre, destekten yoksun kalma tazminatı talebinde bulunan şahsa bakması kuvvetle muhtemel olan kişiye

---

¹⁵ TEKİNAY, s.16; TEKİNAY/AKMAN/BURCUOĞLU/ALTOP, s.621; Kemal Tahir GÜRSOY, “Destekten Yoksun Kalma Tazminatı”, AÜHFD., S. 1-2, s.143-196, Ankara, 1972, 146; Ahmet Necdet SEZER, “Destekten Yoksun Kalma Tazminatının Hesabında Gözönünde Tutulacak Esaslar”, Yasa Hukuk Dergisi, S. 9, s.1229-1269, Ankara, 1980, s.1232.

¹⁶ UÇAKHAN, s.411; GÜRBÜZ, s.51; TANDOĞAN, s.300; EREN, s.748; SERATLI, s.85; GÖKCAN/ KAYMAZ, s.432.

¹⁷ GÜRBÜZ, s.51; KANBUR, s.32; Tahir ÇAĞA, “Ölüme Sebebiyet Halinde Müteveffanın Yardımından Mahrum Kalanlara Verilecek Maddi Tazminatın Tayini Meselesi”, Adalet Dergisi, S. 4, s. 434-458, Ankara, 1950, 436; M. Ahmet KILIÇOĞLU, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Turhan Kitabevi, Ankara, 2002,s.280.

“farazî destek” denir¹⁸. Başka bir deyişle farazî destek, ölüm vuku bulmadan önce başkasının bakımını kısmen veya tamamen üstlenmemiş olmakla beraber, ileride üzerine almasına kesin gözüyle bakılan şahıstır¹⁹. Özellikle, küçük çocuklar ana ve babaları için, nişanlılar da birbirleri için farazî desteklidir. Herhangi bir şahıs insanî, ahlakî veya sosyal duygularla başkalarının bakımını kısmen veya tamamen üstlenmiş olabilir²⁰.

Borçlar Kanunu’nun 45/2. maddesi hükmüne göre, bir başkasının geçimini sağlayan herkes destek olabileceğinden, destek tiplerini tahdidi olarak saymak mümkün değildir. Ancak en çok karşılaşılan destek türleri şunlardır:

a. Eş

21.11.2001 tarihinde kabul edilen Medeni Kanun’un 185/3. maddesine göre, eşler birbirlerine yardımcı olmak zorundadırlar. Yeni Medeni Kanun’un getirdiği sistemde aile reisi kavramı bulunmadığı gibi, kocanın tek başına eşine ve çocuklarına bakma yükümlüğü de yoktur. 4721 sayılı Medeni Kanun’un 186. maddesinde, “...Birliği eşler beraberce yönetirler. Eşler birliğin giderlerine güçleri oranında emek ve malvarlıkları ile katılırlar.” hükmü yer almaktadır. Maddenin lafzından da anlaşılacağı üzere, eşler birbirlerinin en tabîi desteğidir²¹. Bu nedenle, eşlerin birbirlerinin desteği olduklarını ispat etmeleri gerekmez. Bu karinenin aksini ispat yükü davalıya düşer. Karının sağlığında, ev işleri dolayısıyla kocasına destek olduğu, karının ölmesi ile kocanın ev işleri dolayısıyla maddi bir zarara uğradığı kabul edilir²². Danıştay tarafından da, elektrik direğindeki arızanın zamanında giderilmeyerek elektrik akımına kapılarak hayatını kaybeden eş dolayısıyla kocanın destekten yoksun kaldığı kabul edilerek, tazminat istemi kabul edilmiştir²³.

¹⁸ EREN, s.751; AKCISAK, s.47; SERATLI, s.86; Kemal OĞUZMAN/ Turgut ÖZ, Borçlar Hukuku, 3. Baskı, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2000, s.548; KILIÇOĞLU, s.280; GÖKCAN/ KAYMAZ, s.432; İlhan ULUSAN, Borçlar Hukuku ve İş Hukuku Açısından İşverenin İşçiyi Gözetme Borcu ve Bundan Doğan Hukukî Sorumluluğu, İstanbul, 1990, s.162.

¹⁹ GÜRBÜZ, s.52; GÜRSOY, s.147; UÇAKHAN, s.411; SEZER, s.1232; Nazif ERDEM, Türk Borçlar Kanunu Şerhi Ve Dâvaları, Tipo Matbaacılık, Ankara, 1988, s.310-311; REİSOĞLU, s.178.

²⁰ GÜRBÜZ, s.60; UÇAKHAN, s.421.

²¹ ESİN, s.444.

²² ESİN, s.444-445.

²³ D.12.D., 30.05.1970, E.1968/232, K.1970/1183, (Nakleden; ESİN, s.110.)

Konu ile ilgili yeni tarihli bir Danıştay kararında da; “... Ölen şahıs hayatında iken bazı kimselerin yardımcısı, maddi destekçisi durumunda ise, ölüm nedeniyle bu kimseler bir zarara uğramış olurlar. Bu durumun sonucu olarak destekten yoksun kalma tazminatının amacı; desteğini yitiren kimsenin, ölümün meydana gelmesinden önce bulunduğu sosyal ve ekonomik yaşama düzeyinin devamını sağlayacak geliri temin etmesidir. Ayrıca, çalışmayan, ev hanımı olan kişinin, eve maddi katkısının bulunmadığını kabul etmek mümkün değildir. Bu gibi hallerde en azından, ölen şahsın, ölüm olayından önce evde gerçekleştirildiği hizmetin üçüncü bir kişi tarafından yapılması halinde ödenecek meblağ kadar katkısı olduğunun kabulü gerekmektedir. Her ne kadar, bu katkının somut olarak davacı tarafından ispatı mümkün değilse de, işin uzmanı olan bilirkişilere zararın hesaplatılması ve bu hesap yapılırken asgari ücretin brüt tutarının esas alınması gerekmektedir.”²⁴ denilerek, ev hanımı olan eşin eve olan katkısı oranında destekten yoksun kalma tazminatının gündeme gelebileceği vurgusu yapılmıştır.

b. Ana – Baba

Medeni Kanun’un 185/2. maddesine göre, “Eşler..çocukların bakımına, eğitim ve gözetimine beraberce özen göstermekle yükümlüdürler.” Medeni Kanun’un 327/1. maddesine göre, “Çocuğun bakımı, eğitimi ve korunması için gerekli giderler ana ve baba tarafından karşılanır.” Medeni Kanun’un 328. maddesine göre, “Ana ve babanın bakım borcu, çocuğun ergin olmasına kadar devam eder. Çocuk ergin olduğu halde eğitimi devam ediyorsa, ana ve baba durum ve koşullara göre kendilerinden beklenebilecek ölçüde olmak üzere, eğitimi sona erinceye kadar çocuğa bakmakla yükümlüdürler.” Yine Medeni Kanun’un 364/1. maddesine göre, “Herkes, yardım etmediği takdirde yoksulluğa düşecek olan ... altsoyuna ... nafaka vermekle yükümlüdür.” Yukarıda belirtilen maddelerden de anlaşılacağı üzere, anne ve baba çocuklarının fiilî desteğidir, onların çocuklarına bakma ödevi kanun hükmüne dayanır²⁵. Yaşı küçük çocuğun anne veya babası tarafından bakıldığını, başka bir deyişle ölen anne yahut babasının kendisine baktığını ispat etmesi gerekmez. Bu karinenin aksini ispat yükü davalıya düşer²⁶. Çocuğun evlilik dışı olması, üvey olması veya evlat edinilmiş olması ana ve babanın çocuğun fiilî deste-

²⁴ D.10.D., 29.01.2007, E.2004/7284, K.2007/212, DBB.

²⁵ Arkun KUDAT, Cismanî Kazalardan Doğan Zararlar Nasıl Değerlendirilir, Ajangs - Türk Matbaası, Ankara, 1966, s.82; GÜRBÜZ, s.53; SERATLI, s.107.

²⁶ GÜRBÜZ, s.53.

ği olmaları durumunu ortadan kaldırmaz²⁷. Çocuğun destekten yoksun kalma tazminatı talebinde bulunabilmesi için desteğin ölümü anında doğmuş olması şart değildir. Ölüm anında ana rahminde bulunan çocuk da sağ ve tam doğmuş olmak şartıyla destekten yoksun kalma tazminatı talebinde bulunabilir²⁸.

c. Çocuklar

Çocuk, Medeni Kanun'un 364/1. maddesi gereği, kendisinin ödeme gücüne sahip bulunması ve ana babanın zaruret içinde olması halinde yardım nafakası ödemekle mükelleftir. Ancak yetişkin çocuk, ölüm anına kadar anne ve babasına düzenli ve devamlı olarak bakmışsa, aralarında fiilî bakım ilişkisi kurulmuştur. Bu durumda yetişkin çocuk, anne ve babasının fiilî desteği sayılır²⁹.

Yargıtay, eski tarihli kararlarında³⁰, anne ve babanın çocuklarının ölümü sebebiyle destekten yoksun kalma tazminatı taleplerinde, yetişmiş çocuğun ana ve babasına destek olduğu hususundaki ispat yükünün, davacıya ait olduğunu belirtmekte iken bizim de daha uygun olduğunu düşündüğümüz, son zamanlarda verdiği kararlarında³¹ ise, hayatın olağan akışına göre yetişmiş çocuğun anne ve babasının desteği sayılacağı ve aksini iddia eden davalının iddiasını ispat etmesi gerektiği esasını kabul etmiştir.

Eğer çocuk çalışarak kazanç sağlayabilecek yaşa gelmeden ölmüşse, anne ve babasına ileride bakması hayatın olağan akışına göre kuvvetle muhtemel olduğundan anne ve babası için farazî destek sayılır³². Çocuğun ölüm anında küçük olması, herhangi bir gelir elde etmemesi önemli değildir³³. Ço-

²⁷ ESİN, S.445; Mustafa Reşit KARAHASAN, Tazminat Hukuku, Maddi Tazminat, 6. Baskı, Beta Yayınevi, İstanbul, 2001, s.289; GÜRBÜZ, s.53; karşı görüş TEKİNAY, s.26 (Yazar, anne ve babanın üvey çocuklarının desteği olduğunu kabul edebilmek için, üvey çocukların bakım ihtiyacı içerisinde olduğunu kanıtlamaları gerektiğini belirtmekle beraber, eğer üvey çocuk fiilen bakılıyorsa bu şartı aramamaktadır).

²⁸ TEKİNAY, s.26-27; GÜRBÜZ, s.54; KUDAT, s.82; GÜRSOY, s.153.

²⁹ KUDAT, s.84; GÜRBÜZ, 55; ERDEM, s.312; Ergun ORHUNÖZ: "Evladın Ölümü Sebebi ile Ana ve Babanın Destek Zaranı", İzmir Barosu Dergisi, Yıl: 58, s. 119-121, İzmir, 1993, 121; SERATLI, s.111.

³⁰ Y.4.H.D., 07.10.1957 T., E.4173/K.5880, (KUDAT, s.83); aynı yönde Y.15.H.D., 20.05.1975 T., E.1521/K.2700.

³¹ Y.10.H.D., 15.03.1988 T., E.930/K.1559, Y.K.D., Yıl: 1988, S. 7, 938; Y.19.H.D., 06.10.1992 T., E.2629/K.4737, Y.K.D., Yıl: 1993, S. 2, 248.

³² EREN, s.751; SERATLI, s.113.

³³ TEKİNAY/AKMAN/BURCUOĞLU/ALTOP, s.625; GÜRSOY, s.149; GÜRBÜZ, s.57.

cuğun ileride gelir elde etmesinin mümkün bulunması ve hayatın olağan akışına göre anne ve babasına bakacağına kesin gözüyle bakılması yeterlidir³⁴. Danıştay³⁵, Yargıtay³⁶ ve A.Y.İ.M. in³⁷ içtihatları da bu yöndedir.

d. Nişanlılar

Medeni Kanun'un 118. maddesine göre, "*Nişanlanma evlenme vaadi ile olur.*" Nişanlılık, evlenmenin gerçekleşeceği hakkında kuvvetli bir karine teşkil eder. Bu nedenle, nişanlıların ileride birbirlerine destek olmaları asıldır³⁸. Ölen nişanlının, ölüm vuku bulmasa idi olayların olağan akışına göre destekten yoksun kalma tazminatı talebinde bulunan diğer nişanlıya bakması kuvvetle muhtemel olduğundan, nişanlılar birbirlerinin farazî desteğidirler³⁹.

³⁴ KARAHASAN, s.291; GÜRBÜZ, s.57; AKARTEPE, s.36.

³⁵ "...İdare mahkemesi, ...ölen çocuğun yaşının küçük olması nedeniyle halihazır ve yakın bir gelecekte yakınlarına ekonomik olarak destek olmasının mümkün olmadığı bu nedenle davalı idareye destekten yoksun kalma tazminatı ödettilmesinin hak ve nesalet kurallarıyla bağdaşmayacağı gerekçesiyle davacıların destekten yoksun kalma tazminatı talebini reddetmiştir...Davacıların 6,5 yaşında ölen çocuğunun ölüm olayı meydana gelmeseydi; 18 yaşına kadar anne-babasının bakım ve gözetiminde olacağı; 18 yaşından sonra ise, yaşamın ve olayların normal akışı içinde gelir getirici bir işte çalışabileceği kuvvetle muhtemel olup, bu yaştan itibaren yaşadığı yerin gelenekleri, yaşam biçim ve koşulları, çalışma ve eğitim – öğretim durumları da gözönünde tutularak anne ve babasına sağlayacağı muhtemel destek kaybindan dolayı uğramıldığı ileri sürülen zararın hesaplanması gerekmektedir..." D.10.D.17.01.2001, E. 1998/1504, K.2001/78, (Yakup BAL / Mustafa KARABULUT / Yahya ŞAHİN, Danıştay 10. Dairesinin Tazminat Davalarına İlişkin Seçilmiş Kararları, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2003, 873).

³⁶ "...Ne var ki genel yaşam deneyimlerine ve yaşamın olağan akışına dayanan kişi, artık iddiasını ispatla yükümlü değildir. Ölen çocuğun, gelecekte ana babasına bakacağı yaşamın ve olayların normal akışı içinde beklenebiliyorsa, çocuk onlar için destektir..." YHGK., 21.04.1982 T., E.1528 /K.412.

"...Ana ve babanın çocukları kaç tane olursa olsun, maddi durumları ne derecede bulunursa bulunsun, hatta gelecekleri müesseselerce garanti altına alınmış olsa bile, bir gün zarurete düşüp düşmeyecekleri, çocuklarına muhtaç olup olmayacakları kestirilemez, fakat onların ileride çocuklarının maddi desteklerine muhtaç olabileceklerinin kabulü, hayatın olağan akışına uygun olur. O halde küçük yaşta ölen çocuk dahi olsa, ana babasının farazî bir desteği olarak kabul edilmelidir..." Y. 4. H.D., 20.03.1986 T., E. 1585/ K.2553, (Y.K.D. ,Yıl: 1986, 961); aynı yönde Y. 15. H.D., 08.03.1976 T., E. 1975/ 5524, K.1976/966, Y.5.H.D., 20.12.1984, E.10892/K.11385, (TEKİNAY/AKMAN/BURCUOĞLU/ALTOP, s.626, dpn. 20a).

³⁷ "...Toplumumuzda örf ve adetleri uyarınca yetişen bir erkek evladın, az da olsa annesine ve babasına yardımında bulunacağını inkar edilemeyecek bir gerçek olduğu; bu nedenle ölenin yalnızca anne ve babası olmanın destekten yoksun kalmayı gerektirmeyeceği, aksine bu hususun kanıtlanması gerektiğine ilişkin davalı idare savunmasına itibar edilemeyeceği..." A.Y.İ.M. 2. D. 29.01.1992 T., E. 1991/432, K.1992/ 42.(Yayınlanmamıştır).

³⁸ TEKİNAY/AKMAN/BURCUOĞLU/ALTOP, s.627.

³⁹ TEKİNAY, s.35-37; KUDAT, s.85; AKARTEPE, s.39; GÜRBÜZ, s.58; SERATLI, s.106;

Yargıtay, destekten yoksun kalma tazminatı taleplerinde, basit evlenme vaadinin nişanlanma olmadığını kabul etmekte ve nişanın örf ve âdete uygun yapıldığının ispatını aramaktadır⁴⁰. Ancak Borçlar Kanunu'nun 45/2. maddesinde hüküm altına alınmış olan destekten yoksun kalma tazminatını talep edebilmek için, düzenli ve devamlı yardım şartlarının gerçekleşmiş olması yeterli olduğundan ve bu şartların gerçekleşmiş olması halinde, üçüncü kişilere dahi tazminat talep etme hakkı tanındığından, nişanlanmayı meydana getiren evlilik birliğini kurma yolundaki arzu ve iradeyi gösteren karşılıklı iki irade beyanının bulunması yeterlidir⁴¹.

e. Kardeşler

Medeni Kanun'un 364. maddesine göre, "*Herkes, yardım etmediği takdirde yoksulluğa düşecek olan ...kardeşlerine nafaka vermekle yükümlüdür. Kardeşlerin nafaka yükümlülükleri, refah içinde bulunmalarına bağlıdır.*". Kural olarak, kardeşlerin birbirlerine bakma yükümlülüğü yoktur. Ölen şahıs, hayatta iken kardeşine düzenli ve devamlı olarak bakıyor ise, Medeni Kanun'un 364. maddesinde hüküm altına alınmış olan, kardeşler arasındaki nafaka mükellefiyeti için aranan refah halinde bulunma şartı aranmaz. Bu durumda, kardeşlik bağının pek önemi yoktur. Kardeşler arasında fiilî bakım münasebeti söz konusu olduğundan hayatta kalan kardeş, davalıdan destekten yoksun kalma tazminatı talebinde bulunabilir⁴².

Eğer ölen, sağlığında fiilen kardeşine bakmıyor ise destekten yoksun kalma tazminatı talebinde bulunan kardeşin, Medeni Kanun'un 364. maddesi hükmü gereğince, ihtiyaç içerisinde olduğunu veya ileride ihtiyaç içerisine düşeceğini ve ölen kardeşinin de refah içerisinde bulunduğunu ispatlaması gerekir⁴³.

Hayatta iken bakım gücüne sahip olmayan destek, sakatlık, zeka geriliği gibi sebeplerle sürekli bakım ihtiyacı içerisinde olan kardeşi için farazî destektir⁴⁴. A.Y.İ.M. de bir kararında "*... Davacı kardeş .....ın %90 sakat*

AKCISAK, s.53.

⁴⁰ Y. 2. H.D., 08.09.1949 T., E. 2871/ K.4269, Y.K.D., Yıl: 1950, S. 12, s. 355; Y. 2. H.D., 18.01.1951 T., E. 8916/ K.419, İstanbul Barosu Dergisi, Yıl: 1951, s. 158.

⁴¹ UÇAKHAN, s.421.

⁴² ESİN, s.444; TEKİNAY, s. 33; GÜRBÜZ, s.57; KUDAT, s.85; Kemal Fikret ARIK, Borçlar Hukuku Umumi Hükümler, Balkanoğlu Matbaacılık, Ankara,1964, 136; SERATLI, s.116.

⁴³ TEKİNAY, s.34; GÜRBÜZ, s.58.

⁴⁴ GÜRBÜZ, s.58; KANBUR, s.38.

ve felçli olduğu dikkate alınarak, anne ve babasının ölümüne kadar onların desteğinde kalacağı, anne ve baba öldükten sonra başka bir erkek kardeşi bulunmadığından, Türk örf ve adetlerine göre kendisinin muhtemel ömür sonuna kadar müteveffa kardeş ..... tarafından bakılacağı...” diyerek, destekten yoksun kalma tazminatı verilmesi gerektiğine hükmetmiştir⁴⁵.

Bununla birlikte, ölenin farazî destek sayılabilmesi için destekten yoksun kalacak kardeşin, ölüm vuku bulmadan önce doğmuş veya sağ ve tam doğmak şartı ile ana rahmine düşmüş olması gerekir⁴⁶. Yargıtay da bir kararında, desteğin ölümünden iki yıl sonra doğmuş olan kardeşin destekten yoksun kalma tazminatı talebinin reddedilmesi gerektiğine hükmetmiştir⁴⁷. Yargıtay başka bir kararında, “...kanunen kardeşin kardeşe destek olması, hali refahta bulunmasına bağlı olup ölen kardeşin küçük yaşta olması sebebiyle davacı kardeşlerine destek olacağıнын kabulü pek zayıf bir ihtimal olduğundan, küçük kardeşin ölümü sebebiyle...” diyerek, ölenin kardeşlerine destekten yoksun kalma tazminatı verilmemesi gerektiğine hükmetmiştir⁴⁸.

f. Medeni Nikâh Olmaksızın Birlikte Yaşayanların Birbirlerine Destek Olmaları

Ülkemizde, evlenmenin yasalar nezdinde geçerli olabilmesi için Medeni Kanun’un 142. maddesinde⁴⁹ belirtilen şekle uygun olarak yapılması gerekmektedir birlikte, özellikle kırsal kesimde dini nikâhlı birleşmelere sıkça rastlanmaktadır. Ayrıca aralarında resmi veya dini nikâh bulunmaksızın, düzenli ve devamlı bir şekilde karı koca hayatı yaşayan çiftler de mevcuttur. Bu durumdaki kadın, birlikte yaşadığı erkeğin ölümü halinde yalnızca desteğini kaybetmemekte, aynı zamanda yasalar nezdinde mirasçı sıfatını da kazanmadığından, yıllarca verdiği emekler heba olup gitmektedir. Bu nedenle, nikâhsız olarak yaşamakta iken desteğini kaybeden kadını destekten yoksun kalma tazminatından mahrum etmek ülkemiz gerçeklerine uygun düşmez⁵⁰.

⁴⁵ A.Y.İ.M. 2. D. 11.12.1991 T., E.1990/296, K.1991/459; aynı yöndeki kararlar, A.Y.İ.M. 3. D. 06.10.1977 T., E.1976/5831, K.1977/10863, A.Y.İ.M. 3. D. 26.01.1977 T., E.1976/837, K.1977/1130.(Kararlar yayınlanmamıştır).

⁴⁶ GÜRSOY, s.150.

⁴⁷ Y. 9. H.D., 18.11.1965 T., K. 9329, (GÜRSOY, s.151).

⁴⁸ Y. 11. H.D., 29.01.1990 T., E. 1989/6494, K. 1990/294.

⁴⁹ “Evlendirme memuru, evleneceklerden her birine birbiriyle evlenmek isteyip istemediklerini sorar. Evlenme, tarafların olumlu sözlü cevaplarını verdikleri anda oluşur. Memur, evlenmenin tarafların karşılıklı rızası ile kanuna uygun olarak yapılmış olduğunu açıklar.”

⁵⁰ TEKİNAY/AKMAN/BURCUOĞLU/ALTOP, s.628.

Resmi nikâh bulunmaksızın, karı koca hayatı yaşayanlar arasında kurulmuş olan hayat birliği, ölüm gerçekleşmemiş olsaydı gelecekte de bu şekilde devam edeceğine dair bir ciddiyet ve süreklilik taşıyorsa, taraflar arasında fiilî bakım ilişkisinin varlığı kabul edilecektir⁵¹. Sağ kalanın, ölenin kendisine düzenli ve devamlı baktığını, başka bir deyişle aralarında fiilî bakım ilişkisinin kurulduğunu ispatlaması halinde, davalıdan destekten yoksun kalma tazminatı talebi kabul edilmelidir⁵². Yargıtay⁵³ ve A.Y.İ.M. in⁵⁴ de görüşü bu yöndedir. Aynı görüşte olan Danıştay'ın da konu ile ilgili bir kararı şöyledir: *“Davacı... nın ölenle aralarında bir evlenme akdi olmadan birleşip karı-koca halinde yaşadıkları ...davacının ölenin desteğinden yararlanarak yaşamını sürdürdüğü anlaşıldığından, destekten yoksun kaldığının ...kabul edilmesi gerekmektedir.”*⁵⁵.

III. DESTEKTEN YOKSUN KALMA SONUCU TAZMİNAT HAKKININ DOĞMASI İÇİN GEREKEN ŞARTLAR

İdarenin meydana gelen bir ölüm dolayısıyla destekten yoksun kalma tazminatından sorumlu olabilmesi için varlığı gerekli olan şartları şöyle sıralayabiliriz:

A. DESTEĞİN ÖLÜMÜ

Yürürlükte olan Borçlar Kanunu'nun 45. maddesinde, *“Bir adam öldüğü takdirde...”* ifadesi kullanılmıştır. Benzer şekilde 1 Temmuz 2012 tarihinde yürürlüğe girecek olan Türk Borçlar Kanunu'nun 53. maddesinde

⁵¹ ESİN, s.445; Argun KÖTELİ, Evliliğin Hukukî Niteliği ve Evlilik Dışı Beraberlikler, Kazancı Hukuk Yayınları, İstanbul, 1991, s.190; SERATLI, 104; SÜZEK, s.367.

⁵² KANBUR, s.39.

⁵³ Y.4.H.D., 25.5.1976 T., E. 5263/ K. 5405, (Y.K.D.,Yıl: 1978, S. 5, 699).

⁵⁴ *“...Toplumumuzda süregelen örf ve adetlerin bir icabı olan nikahsız birleşmelerin mevcut olması, bazı yörelerde imam nikahı ile olan birleşmelerin normal ve yeter kabul edilmesi, bu şekilde birleşmelerde karının, kocanın her türlü desteğine sahip bulunması, hukukî manada bir zararın mamelekteki bir eksilmeyi ifade etmesi nedeniyle; bu davacıya da maddi ve manevi tazminat verileceği...”*, A.Y.İ.M. 3. D. 02.11.1976 T., E.1975/499, K.1976/6185; aynı yönde A.Y.İ.M. 2.D. 19.11.1986 T., E. 61/ K.131, A.Y.İ.M. 2. D. 29.01.1992 T., E.1991/432, K.1992/42.(Kararlar yayınlanmamıştır).

⁵⁵ D.10.D., 10.2.1998, 5784/594. ATAY/ODABAŞI/GÖKCAN, s.232. *“.. Aralarında hukuki evlilik rabatası bulunmamakla beraber ölümünden evvel müteveffa ile birlikte yaşadığı sabit bulunan ve Borçlar Kanununun 45 inci maddesi hükmüne göre müteveffanın yardımından mahrum kalan diğer kimselerden sayılan...liranın ödenmesine..”*(D.12.D., 21.10.1967, E.1965/2767, K.1967/1664; Nakleden; ESİN, s.207.)

destekten yoksun kalma tazminatı, ölüm halinde meydana gelen zararlar arasında sayılmıştır. Bu sebeple destekten yoksun kalma tazminatı talep hakkının doğabilmesi için desteğin ölmesi gerekir. Tazminatın talep edilebilmesi için, desteğin ölümünün vuku bulmuş olması şartı, destekten yoksun kalma tazminatını diğer tazminat çeşitlerinden ayıran en temel özelliğidir⁵⁶.

Medeni Kanun'un 31. maddesinde hüküm altına alınmış ölüm karinesine göre, *"Bir kimse, ölümüne kesin gözle bakılmayı gerektiren durumlar içinde kaybolursa, cesedi bulunmamış olsa bile gerçekten ölmüş sayılır."* Ayrıca Medeni Kanun'un 32/1. maddesine göre, *"Ölüm tehlikesi içinde kaybolan ve kendisinden uzun zamandan beri haber alınamayan bir kimsenin ölümü hakkında kuvvetli olasılık varsa, hakları bu ölüme bağlı olanların başvurusu üzerine mahkeme bu kişinin gaipliğine karar verebilir"*. Her iki madde hükümünden de anlaşılacağı üzere, desteğin tıbben ölmüş olması gerekli olmayıp, ölümüne kesin gözle bakılacak bir durumda veya ölüm tehlikesi içerisinde kaybolması yahut kendisinden uzun zamandan beri haber alınamaması halinde de destekten yoksun kalma tazminatına hükmedilmelidir⁵⁷. Örneğin, savaşta kaybolan bir askerin desteğinden yoksun kalanlar ilgili mahkemeden gaiplik kararı alarak destekten yoksun kalma tazminatına hükmedilmesini talep edebilirler⁵⁸.

B. DESTEĞİN ÖLÜMÜNDEN İDARENİN SORUMLU OLMASI

İdareden destekten yoksun kalma tazminatı talep edilebilmesinin diğer şartı, desteğin ölümünden idarenin sorumlu olmasıdır. İdarenin sorumluluğu kusurlu sorumluluğa veya kusursuz sorumluluğa dayanabilir. Sorumluluğun hangi kaynağa dayandığının tazminat talep hakkının doğumu, tazminatın şartları, zarar ve tazminat miktarının tespiti açısından bir önemi yoktur.

Danıştay tarafından da, terör eylemleri sebebiyle girilen bir çatışma sonucunda ev hanımı olan eşin hayatını kaybetmesi sonucunda kusursuz sorumluluk ilkesi uyarınca destekten yoksun kalma tazminatı ödenmesi gerektiğine karar verilmiştir⁵⁹. İdareye ait gelirim hattının koparak yer düşmesi sonucunda

---

⁵⁶ KILIÇOĞLU, s.138.

⁵⁷ Ölüm karinesi ve hükümleri, gaiplik karinesi, gaiplik kararının hüküm ve sonuçları hakkında geniş bilgi için bkz., Jale G. AKİPEK/ Turgut AKINTÜRK, Türk Medeni Hukuku, Yeni Medeni Kanuna Uyarlanmış Başlangıç Hükümleri, Kişiler Hukuku, C. 1, Yenilenmiş 4. Baskı, Beta Yayınevi, İstanbul, 2002, 263-281.

⁵⁸ KANBUR, s.30.

⁵⁹ D.10.D., 29.01.2007, E.2004/7285, K. 2007/212, DBB.

oradan geçmekte olan kişinin ölümünde idarenin hizmet kusurunun bulunması sebebiyle de Danıştay davacılar destekten yoksun kalma tazminatı ödemesi gerektiğine karar vermiştir⁶⁰. Konu ile ilgili bir diğer Danıştay kararında ise, yasak olan askeri bölgeye girerek yapılan dur ihhtarlarına uymayan kişinin nöbetçi askerlerle öldürülmesi üzerine, olayda idarenin kusurunun bulunmadığı, kusursuz sorumluluk hallerinden bir tanesinin de var olmaması sebebiyle destekten yoksun kalma tazminatı ödenemeyeceğine karar verilmiştir⁶¹.

C. BAKIM GÜCÜ

Bakım gücü, destek türlerine göre farklılık göstermektedir. Bu sebeple bakım gücünü her bir destek türü için ayrı ayrı incelemek gerekir.

1. Fiilî Desteğin Bakım Gücü

Bir insana bakmak, o insanın hayat ihtiyaçlarını devamlı ve düzenli bir şekilde karşılamaktır. Bakım yardımı, hayat ihtiyaçlarını karşılamak yerine, başka bir amaca dayanıyorsa bakma şartı gerçekleşmiş sayılmaz. Örneğin, bir kimseye borçlarını ödemesi için düzenli bir şekilde verilen paralar, bir ürün veya hizmetin karşılığında yapılan ödemeler bakma kavramı kapsamına girmediği gibi, bir başkasının mesleki ve bilimsel araştırmalar yapması için lüzumlu masraflarını devamlı olarak sağlamak da bakma sayılmaz⁶². Bakım, kısmen veya tamamen bir şahsın yaşama ihtiyaçlarını temin etmeye yönelik olabileceği gibi para, yiyecek, giyecek verme, konut sağlama, okul masraflarına yardım şeklinde de olabilir⁶³. Hizmet olarak yardımda bulunuluyor olmak da, destek sayılmak için yeterlidir. Çünkü yapılan hizmetler başkalarına bu hizmetler karşılığında para ödenmesini önler. Bu nedenle evli kadın, yaptığı ev hizmetleri nedeniyle kocasının ve çocuklarının desteği sayılır⁶⁴.

⁶⁰ D.10.D., 18.02.1998, E.1996/6495, K.1998/720, DBB. Aynı yöndeki diğer bir karar için bkz : D.10.D., 21.12.1998, E.1998/24, K.1998/6861, DBB.

⁶¹ D.10.D., 09.11.1999, E.1997/6014, K.1999/5492, DBB.

⁶² TANDOĞAN, s.301; TEKİNAY/AKMAN/BURCUOĞLU/ALTOP, s.621; TEKİNAY, s.19; OĞUZMAN/ ÖZ, s.547.

⁶³ TEKİNAY, s.21; TEKİNAY/AKMAN/BURCUOĞLU/ALTOP, s.622; GÜRBÜZ, s.52-53; UÇAKHAN, s.412; KANBUR, s.40; KUDAT, s.76; ERDEM, s.314; Hasan PETEK:“Ölüm Nedeniyle Manevi Tazminat ve Destekten Yoksun Kalma Tazminatı Hakkında Bir Yargıtay Kararı İncelemesi”, Manisa Barosu Dergisi, Yıl: 2000/1, S. 72, s. 41-54, Manisa, 2000, 45.

⁶⁴ TEKİNAY, s.21; TEKİNAY/AKMAN/BURCUOĞLU/ALTOP, s.622; GÜRBÜZ, s.53; ARIK, s.136; Hüseyin HATEMİ, Sözleşme Dışı Sorumluluk Hukuku, Filiz Kitabevi, İstanbul, 1994, s.100.

Bakım ilişkisinin öncelikle düzenlilik ve devamlılık arz etmesi gerekir. Düzenlilik ve devamlılık, özellikle ölenin kanuni bakım yükümlülüğü altında bulunmadığı şahıslar için önem taşır. Çünkü bu iki unsurdan birinin eksik olması halinde, yardımın ölümden sonra devam edip etmeyeceği kestirilemez. Yardımı yapanın isteğine göre, düzensiz olarak yapılan yardımlar, destekten yoksun kalma tazminatı talebine dayanak olamayacakları gibi günlük, haftalık, aylık, gibi düzenli aralıklarla yapılmakla birlikte, birkaç ay gibi sınırlı bir süreyi kapsayan, devamlılık arz etmeyen yardımlar da destekten yoksun kalma tazminatı talebine esas teşkil etmezler⁶⁵.

2. Farazî Desteğin Bakım Gücü

Ölen ile davacı arasında, ölüm anına kadar fiilî bakım ilişkisi kurulmamışsa, başka bir deyişle ölen, davacı için farazî destek ise, davacı ölüm vuku bulmasa idi, ölenin bakım gücüne sahip olacağını ve ölen ile aralarında fiilî bakım ilişkisinin kurulacağını ispatlamalıdır⁶⁶.

D. BAKIM İHTİYACI

Destekten yoksun kalma tazminatı talep hakkının doğumunun diğer önemli unsuru, destekten yoksun kalanın bakım ihtiyacı içerisinde olmasıdır⁶⁷. Destekten yoksun kaldığı iddiasında olan şahsın, ölen desteğin bakım yardımına muhtaç olması gerekir. Eğer bu şahıs, ölen desteğin devamlı ve düzenli bakım yardımlarına ihtiyaç duymuyor ise, destekten yoksunluk zarardan söz edilemez⁶⁸. Desteğin ölümünden önce, destekten yoksun kaldığı iddiasında olan şahsa maddî yardım yapıyor olması, tek başına, o şahsın bakım ihtiyacı içinde olduğunu göstermez. Çünkü maddî açıdan ihtiyacı olmayan birine yapılan yardımlar, düzenli ve devamlı olsalar da, bu yardımlar bakım yardımı niteliği kazanamaz⁶⁹.

Destekten yoksun kaldığını iddia eden şahsın, bakım ihtiyacı içerisinde olması sefaletle düşmesini değil, sosyal durumuna uygun bir hayat sürme imkânından yoksun kalmasını ifade eder⁷⁰. Diğer bir ifade ile, önceki

---

⁶⁵ TEKİNAY/AKMAN/BURCUOĞLU/ALTOP, s.621, 622.

⁶⁶ AKCISAK, s.88; TEKİNAY/AKMAN/BURCUOĞLU/ALTOP, s.628; EREN, s.751.

⁶⁷ ESİN, s.446.

⁶⁸ UÇAKHAN, s.413; GÜRSOY, s.156; AKARTEPE, s.21.

⁶⁹ KUDAT, s.78.

⁷⁰ TEKİNAY, s.49; TEKİNAY/AKMAN/BURCUOĞLU/ALTOP, s.629; EREN, s.751-752; KARAHASAN, s.300; ERDEM, s.315; SERATLI, s.93; GÖKCAN/KAYMAZ, s.434;

yaşama koşullarının önemli ölçüde bozulması gerekmektedir⁷¹. Bu nedenle, bakım ihtiyacının tespitinde, destekten yoksun kalanın içerisinde bulunduğu hayat standardı ölçü olarak alınır. Burada amaç, desteğin ölümü ile neticeleyen eylemin mali sonuçlarından destekten yoksun kalanı korumaktır. Yargıtay da konumuz ile ilgili bir kararında, bakım ihtiyacının “...davacının zaruret ve sefalet haline düşmesini değil, sosyal seviyesine uygun olan hayat tarzını devam ettirmek için gerekli imkânlardan yoksun kalmasını ifade...” ettiğini belirtmiştir⁷².

E. ZARAR

Destekten yoksun kalma tazminatı talebiyle açılan davalarda öncelikle zararın doğmuş olmasına ihtiyaç vardır. Zarar ve tazminat kavramlarının, birbirlerinden ayrılmaz iki kavram olmaları sebebiyle, zarar mevcut değilse tazminat talebi de mümkün olmayacaktır.

Zarar ile bakım ihtiyacı arasında da sıkı bir bağlantı vardır. Destekten yoksun kalanın bakım ihtiyacı yoksa zarar da yoktur. Maddi zarar, bir şahsın iradesi dışında malvarlığında meydana gelen azalmadır. Malvarlığının zarara sebebiyet veren olayın meydana gelmesinden önceki ve sonraki durumu arasındaki fark, maddi zararı meydana getirir. Bir şahsın ölümü yüzünden, ölenin desteğinden yoksun kalanların uğradıkları zarar da maddi zarar olarak kabul edilir⁷³.

IV. DESTEKTEN YOKSUN KALMA HALLERİNDE ZARAR MİKTARININ TESPİTİ

A. GENEL OLARAK

Destekten yoksun kalma zararının tespiti, aslında gelecekte meydana gelecek olan bir zararın tespiti niteliğinde olduğu için matematiksel bir kesinlikle tespit edilmesi mümkün değildir. Zararın tespitinde, fiili karinelere, hal ve şartların icabına, ölen destekle destekten yoksun kalan davacının arasındaki ilişkiye dayanılarak, gelecekte vuku bulacak zarar hakkında tahmin yapılacaktır⁷⁴.

MOLLAMAHMUTOĞLU, s.750.

⁷¹ ESİN, s.446.

⁷² Y. 4. H.D., 20.03.1986 T., E. 1585/ K.2553, (KARAHASAN, s.300), aynı yönde; Y.4. H.D., 02.12.1988 T., E. 6744/ K.10354, (KARAHASAN, s.300).

⁷³ GÜRSOY, s.155; TEKİNAY, s. 44, 45.

⁷⁴ TEKİNAY, s.125; TEKİNAY/AKMAN/BURCUOĞLU/ALTOP, s.635; AKCISAK, s.98.

Yargıtay'ın bir kararında, destekten yoksun kalma zararının belirlenmesinde göz önünde bulundurulacak hususlar şu şekilde açıklanmaktadır; "... Ölüm nedeni ile Borçlar Kanununun 45. maddesine dayanan destekten yoksun kalma tazminatı, yoksun kalanlarla ölenin çalışıp kazanabileceği süredeki kazancı tutarından davacılara ayırıp, ileride yapabileceği yardım tutarının peşin ve toptan ödenmesinden ibarettir. Böylece tarafların yaşayacakları süre içerisinde her ay kazanılacak miktar, hayat denemelerine göre bu kazançtan davacılara ayrılacak miktarın tutarı ve ileride ödenecekken peşin ödenmesi yüzünden, peşin sermaye faizinin ayrı ayrı hesaplanıp, sonunda destekten yoksun kalma ödemesinden ibarettir. Bu yolla davacıların gerçekte uğradıkları zarar tespit edilmiş olur..."⁷⁵.

Destekten yoksun kalma zararının kesin olarak tespiti mümkün olmadığından, zarar ve dolayısıyla tazminat miktarı, destekten yoksun kalan davacı tarafından çoğu zaman tazminat davası açılırken tam olarak tespit edilemez⁷⁶. Zarar miktarının tespitinin hukukî olduğu kadar teknik yönü de vardır. Bu sebeple yargı mercileri tarafından zarar miktarının tespitinde bilirkişilere başvurulmaktadır. Danıştay da bir kararında, "destekten yoksun kalma tazminatının hesaplanması, hâkimlik mesleğinin gerektirdiği genel ve hukuki bilgi ile çözümlenmesi mümkün olmayan konulardan biridir."⁷⁷ diyerek, bu hususa işaret etmiştir.

B. DESTEĞİN GELİRİ

Destekten yoksun kalma zararının tespiti için, öncelikle ölen desteğin gelirinin tespit edilmesi gereklidir. Desteğin gelirinin tespiti, destekten yoksun kalma zararının doğumu için gerekli şartlardan birisi olan, desteğin bakım gücünün tespitine yarayacaktır⁷⁸.

Desteğin gelirin, ölen desteğin hayatta kalsaydı hak sahiplerine yapacağı farz edilen bakım yardımının devam edeceği süre zarfında, elde edebileceği meslek içi ve dışı tüm gelirler ve mali imkanlar dahildir⁷⁹. Destek, hayatta kalsaydı ne kadar süre yaşayacağı, ne kadar gelir elde edeceği varsayımlara

⁷⁵ Y.4. H.D., 30.01.1965 T., E. 11420/ K.488, (SEZER, s.1235).

⁷⁶ Tazminat miktarının hesaplanması ile ilgili ayrıntılı bilgi için bkz. Hakan GÜNDÜZ, Destekten Yoksun Kalma Tazminatı, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2004.

⁷⁷ D.10.D., 16.03.2004, E.4534/2002, K.2508/2004, DBB.

⁷⁸ TEKİNAY, s.126; TEKİNAY/AKMAN/BURCUOĞLU/ALTOP, s.636.

⁷⁹ KUDAT, s.89; TEKİNAY, s.126.

dayalıdır. Özellikle farazî desteğin gelirinin tespiti bu nedenle güçlük arz etmektedir.

Destek türlerinden biri olan fiilî desteğin tüm kazançları, mali imkânları ve çeşitli kaynaklardan temin ettiği gelirlerin tespiti için somut verilere dayanma imkânı mevcut olduğundan, fiilî desteğin gelirinin tespiti farazî desteğin gelirinin tespitine nispeten çok büyük güçlük arz etmez⁸⁰. Fiilî desteğin geliri, sadece sağlığında sahip olduğu malvarlığına göre değil, malvarlığında veya gelirinde destek ölmeydi meydana gelmesi kuvvetle muhtemel olan gelişmeler dikkate alınarak, artan oranlı olarak hesaplanmalıdır⁸¹.

Farazi desteğin gelirinin tespit edilmesi güçlük arz edebilmektedir. Küçük çocukların ve ölüm anında çalışma hayatına atılmamış gençlerin ileride elde edecekleri gelirin tespitinde hatasız bir tahmin yapmak mümkün olmaz⁸². Ölüm anına kadar çalışma yaşamına atılmamış çocuğun yahut gencin, hayatta kalsaydı nasıl bir işte çalışabileceği ve ileride elde etmesi kuvvetle muhtemel olan geliri, ailesinin sosyal ve ekonomik durumu, öğrenim olanakları, kabiliyetleri, zekâ derecesi göz önünde tutularak tahmin edilir⁸³. Danıştay da küçük yaşta ölen bir çocuğun destek miktarının hesaplanmasında dikkate alınacak kriterleri bir kararında şöyle ifade etmiştir; *“Davacıların 6,5 yaşında ölen çocuğunun ölüm olayı meydana gelmeseydi 18 yaşına kadar anne-babasının bakım ve gözetiminde olacağı; 18 yaşından sonra ise; yaşamın ve olayların normal akışı içinde gelir getirici bir işte çalışabileceği kuvvetle muhtemel olup, bu yaştan itibaren yaşadığı yerin gelenekleri, yaşam biçim ve koşulları çalışma ve eğitim-öğretim durumları da göz önünde tutularak anne ve babasına sağlayacağı muhtemel destek kaybından dolayı uğranıldığı ileri sürülen zararın hesaplanması gerekmektedir. Ancak destekten yoksun kalma tazminatına hükmedilirken ölen kişinin olayın meydana gelişindeki kusurunun dikkate alınması gerekmektedir.”*⁸⁴.

⁸⁰ KARAHASAN, s.306; SEZER, s.1236; TEKİNAY/AKMAN/ BURCUOĞLU/ALTOP, s.637.

⁸¹ TEKİNAY, s.126.

⁸² TEKİNAY, s.126.

⁸³ KARAHASAN, s.306; TEKİNAY, s.126; TEKİNAY/AKMAN/BURCUOĞLU/ALTOP, s.637; UÇAKHAN, s.428-429; Ergun ORHUNÖZ, “Yaralanma ve Ölümlerde Zararın Hesaplanması”, İzmir Barosu Dergisi, S. 3, s. 79-88, İzmir, 1996, 86; KUDAT, s.91; SEZER, s.1237; GÜRBÜZ, s.64.

⁸⁴ D.10.D., 17.1.2001, 1504/78. ATAY/ODABAŞI/GÖKCAN, s.236.

Gerek fiilî destek, gerek farazî desteğin, ilerleyen süre zarfında mesleğinde ustalaşacağı, yükseleceği ve bu durumun da gelirinde artışa sebep olacağı aşikârdır. Yargıtay, uzun bir müddet, desteğin gelecekteki gelirinin yıllık %5 oranında artacağı kuralını benimsemiştir⁸⁵. Ancak Yargıtay Hukuk Genel Kurulu 04.12.1985 tarihli kararında, “...%5 artışa dayalı olarak rapor tanzim edildiği, oysa ekonomik konjonktür, iş hayatındaki toplu iş sözleşmesi ve pazarlık düzeni, işçi ücretlerinin milletlerarası normların altında olması, ülke gerçekleri milli gelirdeki artış ve bu artışlardan çalışanlara ayrılacak paylar; vesair unsurlar gözönünde tutulunca, gelecek yıl kazançlarının gerçeğe yakın uygun oranda artırımı yolu ile saptanması adalet ve nefaset gereğidir...” demek suretiyle, gelirin %5 artırımı kuralından ayrılmıştır⁸⁶. Yargıtay’ın, bu kararında, yerel mahkemelere yol gösterecek bir oran belirtmeyip, uygun oranda artırımı ilkesine vurgu yapmakla yetinmesi sebebiyle, yerel mahkemeler desteğin gelecek yıllara ilişkin kazancının tespitinde farklı oranlar kullanmışlardır. Yargıtay, bunun üzerine, gelirdeki artış hızı ile gelirin sermayeleştirilmesinde kullanılacak olan iskonto oranının denklik kuralı gereğince eşit olması gerektiği gerekçesiyle, desteğin gelirinin yıllık artış hızının ve gelir toplamından yapılacak iskontonun hesabında %10 oranının uygulanması kuralını benimsemiştir⁸⁷.

A.Y.İ.M. ise desteğin her yıl % 5 oranında bir gelir artışı sağlayacağını kabul etmektedir. %5 artış oranı, enflasyon karşılığı olan bir artış olmayıp, ölen desteğin yaşasaydı mesleğinde edineceği tecrübe, gelişme sebebiyle elde edeceği kabul edilen artıştır⁸⁸. Danıştay da, “...desteğin ölümünden dolayı istenilen destekten yoksunluk zararının tespitinde, hesap tarihine kadar desteğin gelirinde meydana gelen artışların zarara yansıtılması gerekir.”⁸⁹ diyerek, bu hususu vurgulamıştır.

---

⁸⁵ Y. 9.H.D., 22.06.1965 T., E. 3348/K. 5524 (AKCISAK, s.101, dpn. 314.), Y. 11. H.D.,18.05.1974 T., E. 1820/K. 1686, Y.K.D., Yıl: 1975, C.1, S.12, , 53-55.

⁸⁶ YHGK. 4.12.1985 T., E. 1984/10-332, K. 1985/980, Y.K.D., Yıl: 1986, S. 12, 1756.

⁸⁷ Y.9. H.D., 11.06.1987 T., E. 5668/ K. 5816, Y.K.D., Yıl: 1987, S. 11, 1665; aynı yönde, Y.4. H.D., 04.02.1992 T., E. 1990/12490, K. 1992/932, Y.K.D., Yıl: 1992, S. 4, 527, YHGK., E. 1989/4-586, K. 1990/199,

⁸⁸ Serdar ÖZGÜLDÜR, “İdare Hukukunda Tazminat Hesabının Unsurları ve Hesaplama Yöntemi: AYİM Uygulaması”, Destekten Yoksunluk ve Cismani Zararlarda Sorumluluk ve Tazminat Sempozyumu, s. 128-182, Galatasaray Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 1996,: “Hesaplama Yöntemi”, s.156.

⁸⁹ D.10.D., 18.04.2006, E.2003/3779, K.2006/2510, DBB.

Destekten yoksun kalana yapılacak yardım tutarının hesaplanması için, öncelikle ölen desteğin tespit edilen gelirin netleştirilmesi gerekir. Net gelirin tespitinde, brüt gelirin tespitinde olduğu gibi, matematiksel bir ölçü mevcut değildir. Bu nedenle, her somut olayın özelliğine göre hareket ederek net geliri tespit etmek gereklidir⁹⁰.

Genel olarak, net gelirin tespit edilmesinde desteğin brüt gelirinden, geliri elde etmek için yapması gereken harcamalar, ölen desteğin yaşasaydı ödemekle yükümlü olacağı her türlü vergi, resim ve harçlar ve desteğin ölümünden önce ödediği ve ödemeye mecbur olduğu nafaka ve yardımların miktarı indirilmelidir⁹¹.

C. YARDIM MİKTARI VE YARDIMIN DEVAM SÜRESİ

1. Yardım Miktarı

Desteğin net geliri tespit edildikten sonra, destek yaşasaydı gelirinden ne miktarda kimlere yardım yapacağını ortaya konulması gereklidir. Desteğin evli olup olmadığı, varsa çocuk sayısı gibi hususlar desteğin kendisine ayıracağı payın tespitinde önem taşır⁹².

Fili desteğin yapacağı yardım miktarının belirlenmesinde, farazi desteğe nazaran somut veriler bulunabilir. Desteğin, yardım olarak destekten yoksun kalana gönderdiği tutar, banka dekontu veya posta makbuzu gibi yazılı belgelerle yahut tanıkla ispatlanabiliyorsa, destek yaşasaydı yapacağı yardım tutarının tespiti kolaylaşacaktır. Ölüm anında destekle birlikte yaşayanlara desteğin yapacağı yardım miktarı tespit edilirken, destekten yoksun kalanlarla yakınlık derecesi, davacıların yaşları, cinsiyetleri, sağlık durumları, hayat seviyeleri dikkate alınır⁹³. Destekten yoksun kalanlar ile destek arasında kanuni nafaka mükellefiyeti varsa, tazminat miktarı için kanunen tahsis olunacak nafaka tutarı esas alınır⁹⁴.

Farazi desteğin gelecekte yapacağı yardım miktarı, geleceğe uzanan bir varsayıma dayandığından, hâkim, “ölenin... sağlayabileceği kazanca, davacı ile arasındaki yakınlık derecesine, öledeki yardım ve fedakarlık duygusunun

---

⁹⁰ KUDAT, s.92.

⁹¹ AKCISAK, s.102; AKARTEPE, s.54,55; KUDAT, s.92.

⁹² TEKİNAY, s.128-129.

⁹³ UÇAKHAN, s.431-432.

⁹⁴ UÇAKHAN, s.432.

yüksekliğine, bakılanın yaşına, cinsiyetine, ihtiyaçlarına, sürmekte olduğu hayat tarzına bakarak sözü geçen miktarı tayine çalışacaktır⁹⁵.

2. Yardımın Devam Süresi

Yardımanın devam süresi, ölen destek yaşasaydı desteğin bakım gücünün, destekten yoksun kalanların bakım ihtiyacının ve fiilî bakım ilişkisinin bir arada devam etmeleri muhtemel olan süredir⁹⁶. Bu nedenle, destekten yoksun kalma zararı süresinin sonunun tayininde, ölen desteğin bakım gücü, destekten yoksun kalanların bakım ihtiyacı ve fiilî bakım ilişkisi sürelerinin hangisi erken sona erecekse o tarih esas alınır⁹⁷.

a. Desteğin Bakım Gücünün Devam Süresi

Desteğin bakım gücünün devam süresi, muhtemel yaşama süresi içinde, çalışarak gelir elde edebileceği sürenin hesaplanmasıyla bulunur. Yargıtay, önceleri desteğin bakım gücünün normal yaşama süresi sonuna kadar devam edeceği görüşünde iken⁹⁸, hayatın olağan akışına göre, bir şahıs ömrünün sonuna kadar çalışamayacağından, bu görüşünü değiştirerek, kural olarak çalışma yaşının yaşama süresinden önce sona ereceğini içtihat etmiştir⁹⁹. Danıştay da bir kararında kişinin aktif olarak çalışma ömrünü tamamladığı için tazminat isteminin kabul edilemeyeceğine karar vermiştir¹⁰⁰. Kişinin cezaevinde tutuklu bulunduğu sırada ölmesi üzerine, yakınları için hesaplanacak olan destekten yoksun kalma tazminatının miktarı belirlenirken Danıştay, kişinin tutuklu olarak yargılandığı ceza davasına ilişkin dosyasındaki bilgi ve belgelere dayanılarak kişinin muhtemel olarak alacağı hapis cezasının, tazminatın belirlenmesinde dikkate alınması gerektiğine karar vermiştir¹⁰¹.

b. Destekten Yoksun Kalanın Bakım İhtiyacının Devam Süresi

Yardımanın devam süresini belirleyen diğer bir unsur da destekten yoksun kalanın bakım ihtiyacının devam süresidir. Destekten yoksun kalma zararı,

⁹⁵ TEKİNAY, s.128.

⁹⁶ TEKİNAY, s.133; TEKİNAY/AKMAN/BURCUOĞLU/ALTOP, s.638-639.

⁹⁷ UÇAKHAN, s.456; GÜRSOY, s.161; SERATLI, s.148; AKARTEPE, s.59; SEZER, s.1241.

⁹⁸ Y. 4.H.D., 17.06.1963 T., E.7017/K.6620, (Arkun KUDAT: a.g.e., 104).

⁹⁹ "...Ömür olarak tanımlanan yaşama süresi ile bu süre içinde çalışabilme ve kazanç sağlama gücü ayrı ayrı kavramlardır. Bu bakımdan, bu tür (destekten yoksun kalma) tazminatta ömür değil, ölenin çalışma gücü, yani faal çalışma gücü süresi esas alınmaktadır..." Y.4. H.D., 25.09.1979 T., E. 4602/K. 10323, (KARAHASAN, s.312).

¹⁰⁰ D.10.D., 14.6.2001, 4209/2319, ATAY/ODABAŞI/GÖKCAN, s.228.

¹⁰¹ D.10.D., 25.01.2006, E.2003/765, K. 2006/66, DBB.

destekten yoksun kalanın bakım ihtiyacı devam ettiği sürece söz konusu olabilir¹⁰². Desteğin bakım gücü devam etmekle birlikte, destekten yoksun kalan yaşama süresini tamamladıktan sonra desteğin bakım gücünün devam etmesi bir anlam ifade etmez. Bu nedenle, yardımın devam süresi hiç bir zaman desteğin ve destekten yoksun kalanın yaşama sürelerinden daha uzun olamaz¹⁰³. Jandarma erinin silahının kazaen ateş alması sonucu bir çocuğun ölmesi üzerine, tazminat davası devam ederken babanın ölmesi üzerine Danıştay tarafından, ölen çocuğun ancak 18 yaşından sonra babasına destek olabileceği ancak babasının daha erken bir zamanda ölmüş olması dolayısıyla, mirasçıları tarafından yapılan destekten yoksun kalma tazminatı talebinin kabul edilemeyeceğine karar verilmiştir¹⁰⁴.

D. ZARARDAN İNDİRİM YAPILMASI

Destekten yoksun kalma tazminatının amacı, ölüm sebebiyle desteğinden yoksun kalan şahsın bakım ihtiyacını gidermek olduğundan, destekten yoksun kalanın desteğin ölümü yüzünden elde ettiği veya gelecekte elde etmesi kuvvetle muhtemel olan yararların, zarardan indirilmesi gereklidir¹⁰⁵. Eğer zarardan bu indirimler yapılmazsa, destekten yoksun kalanın malvarlığında, desteğin ölümünden önceki haline göre zenginleşme meydana gelir ki, bu da destekten yoksun kalma tazminatın öngörülüş amacına aykırıdır¹⁰⁶. Danıştay, ölenin sigortalı olarak çalışıyor olması nedeniyle çocuklarına 506 sayılı yasaya göre bağlanan aylığı, idarenin tazmin sorumluluğunu doğuran olaydan dolayı ilgililere sağlanan yarar değil de kişinin prim ödemek suretiyle kapsamında bulunduğu sosyal sigorta sisteminin sağladığı bir yardım olarak kabul edilebileceğine ve bu yasaya göre ödenen miktarın tazminattan indirilemeyeceğine karar vermiştir¹⁰⁷. Benzer bir kararında da Danıştay şöyle demiştir; “...ödenen primlerin karşılığı dışında, olan olay nedeniyle sağlanan yarar

¹⁰²SEZER, s.1245; KANBUR, s.50.

¹⁰³EREN, s.753.

¹⁰⁴D.10.D., 15.11.1995, E.1995/2598, K.1995/5629, DBB.

¹⁰⁵ESİN, s.446-447.

¹⁰⁶TEKİNAY/AKMAN/BURCUOĞLU/ALTOP, s.643; TEKİNAY, s.163; KARAHASAN, s.324-325; SEZER, s.1252; Teoman OZANOĞLU: “İş Davalarında Sağ Kalan Eşin Evlenme Şansının Destekten Yoksunluk Tazminatına Etkisi”, Adalet Dergisi, S. 4,s. 193-205, Ankara, 1971, s.194; Yaşar KARAYALÇIN: “Özel Sigorta Hukuku Açısından Ölüm ve Cismani Zarar Riskleri”, Ölüm ve Cismani Zarar Hallerinde Zararın ve Tazminatın Hesap Edilmesi Sempozyumu, 10-11 Aralık 1993, s.121-137, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları, Ankara, 1994, s.135.

¹⁰⁷D.10.D., 10.2.1998, 5784/594. ATAY/ODABAŞI/GÖKCAN, s.232.

niteliği taşıyan ek ödemelerin hesaplanan maddi zarar tutarından indirilmek suretiyle tazminatın hesaplanması gerekmektedir."¹⁰⁸. Görülüyor ki Danıştay, desteğin ödemiş olduğu primlerin karşılığı olarak destekten yoksun kalanlara yapılan ödemelerin, destekten yoksun kalma tazminatı miktarından indirilemeyeceğini kabul etmektedir.

Destekten yoksun kalma tazminatının miktarı tespit edilirken, ölen kişinin olayın meydana gelişindeki kusurunun da dikkate alınması gerekmektedir¹⁰⁹. Tazminat miktarından kusur oranında indirim yapılması gerekmektedir.

V. DESTEKTEN YOKSUN KALMA TAZMİNATININ ŞEKLİ

Destekten yoksun kalma tazminatının aynen tazmini, desteğin ölmüş olması sebebiyle mümkün olmadığından, zararın nakden tazmini söz konusu olacaktır. Nakden tazmin, irat biçiminde olabileceği gibi sermaye biçiminde de olabilir¹¹⁰.

Tazminatın irat yahut sermaye şeklinde ödenmesini, hâkim Borçlar Kanunu'nun 43. maddesi uyarınca hal ve mevkiin icaplarını göz önünde bulundurarak tayin eder¹¹¹. Benzer bir hüküm Temmuz 2012'de yürürlüğe girecek olan Türk Borçlar Kanunu'nun 51. maddesinde yer almaktadır. Hâkimin bu takdir hakkı, Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nun 74. maddesinde hüküm altına alınmış olan, talebe bağlılık kuralının istisnasıdır. Bu nedenle hâkim, destekten yoksun kalma tazminatının sermaye veya irat olarak belirlenmesinde tarafların talepleriyle bağlı değildir¹¹².

A. İRAT ŞEKLİNDE TAZMİNAT

Destekten yoksun kalma tazminatının irat şeklinde ödenmesi, destekten yoksun kalana belirli dönemlerde gelir bağlanmak suretiyle desteğin ölümünden önceki ekonomik durumunun aynen korunmasını sağladığından, destekten yoksun kalma tazminatının amacına ve niteliğine uygundur¹¹³. Ayrıca yardımın devam süresinin hükmün verildiği tarihte kesin olarak hesap

---

¹⁰⁸D.10.D., 26.4.2002, 3894/1253, ATAY/ODABAŞI/GÖKCAN, s.245-247.

¹⁰⁹D. 10. D. 17.1.2001, 1504/78. ATAY/ODABAŞI/GÖKCAN, s.226-227.

¹¹⁰GÖZLER, s.801.

¹¹¹SEZER, s.1264; KARAHASAN, s.341.

¹¹²UÇAKHAN, s.578; TEKİNAY/AKMAN/BURCUOĞLU/ALTOP, s.581.

¹¹³TEKİNAY, s. 215; SEZER, s.1264; GÜRBÜZ, s.146-147; AKARTEPE, s.92; Ahmet İYİMAYA, "Tazminatın İrat Şeklinde Belirlenmesi", Türkiye Barolar Birliği Dergisi, C.3, S.1, s. 23-45, Ankara, 1990, 24; ULUSAN, s.135.

edilmesi mümkün değildir. Bu konuda, tahmin ve varsayımlara dayalı olarak tespit edilen yardımın devam süresine dayanılarak hesaplanacak sermaye şeklindeki tazminatın, destekten yoksun kalana ödenmesi halinde, gerçek zararın çok üstünde veya altında bir tazminatın ödenmesi sonucu da doğabilecektir¹¹⁴.

Hâkim tarafından hükmedilecek irat, desteğin bakım gücü ile destekten yoksun kalanın bakım ihtiyacının devam süreleri ile sınırlı olacak, bu sürelerin birinin sona ermesi ile irat da sona erecektir. Tazminatın irat şeklinde belirlenmesi durumunda idare, desteğin belirli zamanlarda destekten yoksun kalanlara yaptığı veya yaşasaydı ileride yapacağı yardımın değerine eşit miktardaki parayı, aylık, üç aylık veya yıllık gibi hâkimin tayin edeceği belirli dönemlerde destekten yoksun kalana ödeyecektir¹¹⁵.

Tazminatın irat şeklinde ödenmesinde, hak sahibi olan destekten yoksun kalan şahsın hayatta olması şarttır. Eğer, tespit edilen devre dolmadan alacaklı ölürse, tazminat talebinin mirasçılara intikali mümkün değildir. Zira tazminat talebinin mirasçılara intikal ettiğinin kabulü halinde, tazminat hakkı doğumunun temel kriterlerinden olan ihtiyaç kriterini göz önünde bulundurmamış oluruz ki; bu da destekten yoksun kalma tazminatının öngörülüş amacına aykırı düşer¹¹⁶.

B. SERMAYE ŞEKLİNDE TAZMİNAT

Sermaye biçiminde tazminattan maksat, destekten yoksun kalana düzenli olarak bir gelir bağlamak yerine, yapılacak olan yardımın devam süresi göz önünde bulundurularak, ona topluca bir miktar para ödemek suretiyle, davalı ile aralarındaki alacaklılık borçluluk münasebetinin tasfiye edilmesidir¹¹⁷.

Sermaye şeklinde ödenecek tazminat miktarının tespitinde, öncelikle destekten yoksun kalma zararının ve tazminatının kapsamının belirlenmesinde göz önünde bulundurulması gereken hususlar dikkate alınarak, geleceğe yönelik periyodik gelirlerin miktarı belirlenmelidir. Müteakiben, desteğin bakım gücünün ve destekten yoksun kalanın bakım ihtiyacının devam süreleri dikkate alınarak, destekten yoksun kalanın, bu geliri ne kadar süreyle alacağı tespit edilmelidir. Ardından gelir taksitleri, destekten yoksun kalana vadesinden önce toptan ödendiği için bir indirimle gidilmesi gerekir. Çünkü yardımın

¹¹⁴ UÇAKHAN, s.577; KARAHASAN, s.341; SEZER, s.1264; AKARTEPE, s.92.

¹¹⁵ SEZER, s.1265; UÇAKHAN, s.578; KARAHASAN, s.341.

¹¹⁶ UÇAKHAN, s.578.

¹¹⁷ GÖZLER, s.801; KUDAT, s.139; KARAHASAN, s.342.

devam süresi içinde destekten yoksun kalanın uğradığı zararın karşılığı olan gelir taksitlerinin hiçbir indirimle gitmeden destekten yoksun kalana ödenmesine karar verilmesi halinde, alacaklı lehine, borçlu aleyhine bir durum yaratılmış olur. Oysaki destekten yoksun kalma tazminatının amacı, destekten yoksun kalanı, desteğin ölümünden önceki ekonomik durumuna getirmektir. İşte bu haksızlığı giderebilecek bir indirim yapılarak, gelir taksitleri toplamının indirim neticesinde elde edilen peşin değeri davalıya ödenmelidir¹¹⁸.

VI. DESTEKTEN YOKSUN KALMA TAZMİNATI DAVASINDA TARAFLAR, YETKİLİ VE GÖREVLİ MAHKEME

A. TAZMİNAT DAVASININ TARAFLARI

Destekten yoksun kalma tazminatı davası, fiilî veya farazî desteğin ölümü sebebiyle, ölenin desteğinden yoksun kalanlar tarafından açılır. Bu şahıslar destekten yoksun kalma tazminatı davasında asıl anlamda davacı konumdadırlar¹¹⁹. Destekten yoksun kalma tazminatının öngörülüş amacı, desteğin ölümünün mali sonuçlarından destekten yoksun kalanı korumak, desteğin ölmeye önce yaptığı yardımlar neticesinde destekten yoksun kalana sağladığı hayat standardının devamını temin etmek olduğundan, destekten yoksun kalma tazminatını sadece gerçek kişiler talep edebilirler. Destekten yoksun kalan şahıs, ayırt etme gücüne sahipse ve erginse, aynı zamanda kısıtlı değilse, dava ehliyetine sahip olacağından tazminat davasını kendisi açabilecek, dava ehliyetine sahip değilse, kanuni temsilcisi tarafından tazminat davası açılacaktır¹²⁰.

Destekten yoksun kalma tazminatı davasında davalı, kusurlu veya kusursuz sorumluluk ilkelerinden birine göre desteğin ölümünden sorumlu olan idaredir. Zarara yol açan faaliyet hangi kamu tüzel kişinin sorumluluk alanına giriyorsa, o kamu tüzel kişisi bu zarardan sorumlu olacaktır¹²¹. Eğer kusurlu sorumluluk sebebiyle idarenin sorumluluğu gündeme gelmiş ise idare, kusurlu kamu görevlisine rücu edebilecektir.

---

¹¹⁸KUDAT, s.140.

¹¹⁹TEKİNAY, s.93; AKARTEPE, s. 41.

¹²⁰Baki KURU/ Ramazan ARSLAN/ Ejder YILMAZ, *Medenî Usul Hukuku*, 14. Baskı, Yetkin Yayınevi, Ankara, 2002, s.275-280.

¹²¹GÖZLER, s.795.

B. GÖREVLİ VE YETKİLİ MAHKEME

İdari yargıda Danıştay, Askeri Yüksek İdare Mahkemesi ve vergi mahkemeleri özel görevli, idare mahkemeleri ise genel görevli mahkemelerdir. İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesinde sayılan, iptal davaları, tam yargı davaları ve idari sözleşmelerden kaynaklanan davalar için görevli mahkeme, bu genel ve özel görev kurallarına göre tespit edilecektir. Ancak 1.10.2011 tarihinde yürürlüğe girecek olan Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun "Ölüm veya vücut bütünlüğünün yitirilmesinden doğan zararların tazmini davalarında görev" başlıklı 3. maddesinde şu düzenleme yapılmıştır: "*Her türlü idari eylem ve işlemler ile idarenin sorumlu olduğu diğer sebeplerin yol açtığı vücut bütünlüğünün kısmen veya tamamen yitirilmesine yahut kişinin ölümüne bağlı maddi ve manevi zararların tazminine ilişkin davalara asliye hukuk mahkemeleri bakar. İdarenin sorumluluğu dışında kalan sebeplerden doğan aynı tür zararların tazminine ilişkin davalarda dahi bu hüküm uygulanır...*". Bu maddeye göre, idarenin sorumluluğunun gündeme geldiği tüm durumlarda, kişinin vücut bütünlüğünün kısmen veya tamamen yitirilmesi veya kişinin ölümü sebebiyle gündeme gelecek olan maddi ve manevi tazminat davalarına asliye hukuk mahkemeleri tarafından bakılacaktır. Bu sebeple görevli ve yetkili mahkemeyi belirlerken 1.10.2011 tarihine kadar olan dönemi ve 1.10.2011 tarihinden sonraki dönemi ayrı ayrı incelemek gerekecektir.

1.10.2011 tarihine karar, idari yargıda görevli mahkemeyi belirlemek için konunun bu özel yetkili mahkemelerin görev alanlarına girip girmedikleri tespit edilmelidir. Destekten yoksun kalma tazminatının vergi mahkemesinin görevine girmesi mümkün değildir. Eğer Danıştay'ın ve A.Y.İ.M.'in de görev alanına girmiyorsa, genel olarak idare mahkemeleri görevlidir.

Yetki, bir davaya hangi yerdeki mahkeme tarafından bakılacağı anlamına gelir¹²². 1.10.2011 tarihine kadar yetkili mahkeme de İdari Yargılama Usulü Kanunu hükümlerine göre belirlenecektir. İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 36. maddesinde tam yargı davalarında yetki kuralları düzenlenmiştir. Bu maddeye göre; "*İdari sözleşmelerden doğanlar dışında kalan tam yargı davalarında yetkili mahkeme, sırasıyla: a) Zararı doğuran idari uyuşmazlığı çözümlemeye yetkili, b) Zarar, bayındırlık ve ulaştırma gibi bir hizmetten veya idarenin herhangi bir eyleminden doğmuş ise, hizmetin görüldüğü veya eylemin yapıldığı yer, c) Diğer hallerde davacının ikametgâhının bulunduğu yer, idare mahkemesi(dir)*" yetkilidir.

---

¹²² KURU/ARSLAN/YILMAZ, s.164.

1.10.2011 tarihinden sonra ise, idare aleyhine açılacak olan destekten yoksun kalma tazminatı davaları için Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 3. maddesine göre görevli mahkeme asliye hukuk mahkemesidir. Yetki kuralları ise bu Kanun'un 5. ve 18. maddeleri arasında düzenlenmiştir. 6. maddeye göre genel yetkili mahkeme, davanın açıldığı tarihte davacının yerleşim yeri mahkemesidir. 6. maddenin devamı maddelerinde özel yetki kuralları düzenlenmiştir. Eğer destekten yoksun kalma tazminatı için açılacak olan davada yetkili mahkeme bu özel yetki kurallarına göre belirlenemiyorsa, genel yetki kuralı uyarınca, yetkili ve görevli mahkeme davacının ikamet yeri asliye hukuk mahkemesidir.

VII. DAVA AÇMA SÜRESİ

İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 12. ve 13. maddelerinde tam yargı davalarının açılacağı sürenin başlangıcı düzenlenmiştir. 12. maddede bir idari işlemin icrası sebebiyle doğan zararlardan dolayı icra tarihinden itibaren dava açma süresi içerisinde tam yargı davası açılacağı düzenlenmiştir. 13. maddede ise, idari eylemden dolayı bir zarara uğrayanların, eylemi öğrendikleri tarihten itibaren bir yıl içerisinde ve herhalde eylem tarihinden itibaren beş yıl içinde ilgililerin idareye başvurarak haklarının yerine getirilmesini istemeleri gerekir. Diğer bir ifade ile bu maddeye göre, zarara uğrayan kişilerin tam yargı davası açabilmeleri için öncelikle idareden bir ön karar almaları gerekmektedir. Tam yargı davası açmadan önce idareye başvurarak bir ön karar alma mecburiyeti aynı zamanda yargısal prosedürün de bir parçası olarak kabul edilmelidir¹²³. Çünkü ön karar almadan idari eylemden dolayı tam yargı davası açma imkânı bulunmamaktadır. İlgililer bu isteklerinin açıkça veya zımnen reddilmesi halinde ret tarihinden itibaren altmış gün içerisinde dava açabileceklerdir.

İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 1. maddesinde "*Danıştay, bölge idare mahkemeleri, idare mahkemeleri ve vergi mahkemelerinin görevine giren uyuşmazlıkların çözümü, bu Kanunda gösterilen usullere tabidir.*" hükmü yer almaktadır. 1.10.2011 tarihinde yürürlüğe girecek olan Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 3. maddesi ile ölüm ve vücut bütünlüğünün yitirilmesinden doğan tazminat davaları asliye hukuk mahkemelerinde görüleceğinden, biraz önce bahsettiğimiz İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 1. maddesine göre İdari Yargılama Usulü Kanunu hükümleri uygulanamayacaktır. Bu durumda idari

---

¹²³Gürsel KAPLAN, İdari Yargıda Dava Açma Süreleri, Turhan Yayınevi, Ankara, 2009, s.366.

eylemden kaynaklanan zararlardan dolayı bir ön karar alma mecburiyeti de bulunmayacaktır. Bu tazminat davaları Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nu hükümlerine göre çözümlenecektir. Zarar gören mecburi değil ancak isteğe bağlı olarak idareye başvurabilecektir. Ancak bu başvurunun dava açma süresine herhangi bir etkisi olmayacaktır.

1.10.2011 tarihinden itibaren ölüm veya vücut bütünlüğünün yitilmesinden doğan zararlardan dolayı açılacak olan tazminat davalarında İdari Yargılama Usulü Kanunu'nda düzenlenmiş olan süreler de uygulanmayacaktır. Bu davalara ilişkin süre problemi Borçlar Kanunu hükümlerine göre çözümlenecektir. Bu durum Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 3. maddesinin gerekçesinde de şöyle ifade edilmiştir; “*Bu davalar; doğaldır ki idare hukuku normlarına değil, özel hukuk normlarına, (Hukuk Muhakemeleri Kanunu, Borçları Kanunu ve Türk Medeni Kanunu ile diğer özel hukuk kanunları) bağlı olacaktır.*”. Yürürlükte olan Borçlar Kanunu'nun 60. maddesinde, bir yıllık kısa zamanaşımı süresi, on yıllık uzun zamanaşımı süresi ve ceza zamanaşımı süresi olmak üzere üç türlü zamanaşımı süresi öngörülmüştür.

Bir yıllık kısa zamanaşımı süresi ile on yıllık uzun zamanaşımı süresi arasındaki fark başlangıç noktalarındadır. Kısa zamanaşımı süresinin başlangıcı, destekten yoksun kalan davacının zararı ve faili öğrenme anıdır. Bu andan itibaren bir yıllık süre dolmuşsa, tazminat talebi zamanaşımına uğrar. Destekten yoksun kalan, desteğin ölümünü öğrenmekle zararı öğrenmiş olacaktır¹²⁴. Ölüm olayının idarenin sorumluluğunu gerektiren bir eylem dolayısıyla gerçekleşmiş olduğunun öğrenilmesi ile de fail öğrenilmiş olacaktır. Bununla birlikte zararın kapsamının, vasıf ve mahiyetinin davacı tarafından kesin olarak öğrenilmesini müteakip bir yıllık kısa zamanaşımı süresi işleme-ye başlayacaktır¹²⁵.

On yıllık uzun zamanaşımı süresinin başlangıcı ise desteğin ölümünün meydana geldiği tarihtir. Bu süre tamamlandıktan sonra destek, zararı ve faili öğrense dahi tazminat talebi zamanaşımına uğrar.

1 Temmuz 2012 tarihinde yürürlüğe girecek olan Türk Borçlar Kanunu'nun 72. maddesinde¹²⁶ ise zamanaşımı süreleri düzenlenmiştir. Bu

---

¹²⁴UÇAKHAN, s.637; GÜRSOY, s.143.

¹²⁵EREN, s.823-825.

¹²⁶“**MADDE 72-** Tazminat istemi, zarar görenin zararı ve tazminat yükümlüsünü öğrendiği tarihten başlayarak iki yılın ve her hâlde filin işlendiği tarihten başlayarak on yılın geç-

maddede de üç türlü zamanaşımı süresi öngörülmüştür. Yürürlükte olan Borçlar Kanunu ile zamanaşımı konusundaki tek farklılık, kısa zamanaşımı süresinin 1 yıldan 2 yıla çıkarılması olmuştur. 1 Temmuz 2012 tarihinden itibaren 2 yıllık kısa zamanaşımı süresi ve 10 yıllık zamanaşımı süreleri uygulanacaktır.

SONUÇ

Destek, başkasının geçimini kısmen veya tamamen, sürekli ve düzenli olarak sağlayan veya ona ileride bakması kuvvetle muhtemel olan kişidir. Bir kimsenin başkalarının desteği sayılabilmesi için, fiili bakım münasebetinin varlığı yeterlidir; akrabalık, mirasçılık, kanuni veya akdi bir bakma mükellefiyeti aranmaz.

Tazminatın talep edilebilmesi için, desteğin ölümünün vuku bulmuş olması şartı, destekten yoksun kalma tazminatını diğer tazminat çeşitlerinden ayıran en temel özelliğidir. Ölen kişinin fiili veya farazi desteklerinden idarenin sorumlu tutulabilmesi için, desteğin ölümünden idarenin sorumlu olması gerekmektedir. Destekten yoksun kalma tazminatı talep hakkının doğumunun önemli bir unsuru da desteğin bakım gücüne sahip olmasıdır. Bakım gücü, desteğin bakım yardımını sağlayabilecek maddi imkânlarla sahip olmasını ifade eder. Destek kavramı, anlamı itibarı ile bakım gücünü de içerir. Destekten yoksun kalma tazminatı talep hakkının doğumunun diğer önemli unsuru, desteğin bakım ihtiyacı içerisinde olmasıdır. Destekten yoksun kaldığı iddiasında olan şahsın, ölen desteğin bakım yardımına muhtaç olması gerekir. Destekten yoksun kaldığını iddia eden şahsın bakım ihtiyacı içerisinde olması sefaletle düşmesini değil, sosyal durumu ile mütenasip bir hayat sürebilme imkânından yoksun kalmasını ifade eder.

---

mesiyyle zamanaşımına uğrar. Ancak, tazminat ceza kanunlarının daha uzun bir zamanaşımı öngördüğü cezayı gerektiren bir fiilden doğmuşsa, bu zamanaşımı uygulanır. Haksız fiil dolayısıyla zarar gören bakımından bir borç doğmuşsa zarar gören, haksız fiilden doğan tazminat istemi zamanaşımına uğramış olsa bile, her zaman bu borcu ifadan kaçınabilir.”

KAYNAKÇA

AKCISAK Besim, İş Kazası ve Meslek Hastalığından Doğan Destekten Yoksun Kalma Tazminatı, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İzmir, 1989.

AKIN Levent, “Destekten Yoksunluk ve Cismani Zararlarda İşverenin Özel Hukuktan Doğan Sorumluluğuna İlişkin Yargıtay Kararları”, Destekten Yoksunluk ve Cismani Zararlarda Sorumluluk ve Tazminat Sempozyumu, s. 33-50, Galatasaray Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 1996.

AKİPEK Jale G. / AKINTÜRK Turgut, Türk Medeni Hukuku, Yeni Medeni Kanuna Uyarlanmış Başlangıç Hükümleri, Kişiler Hukuku, C. 1, Yenilenmiş 4. Baskı, Beta Yayınevi, İstanbul, 2002.

ARIK Kemal Fikret, Borçlar Hukuku Umumî Hükümler, Balkanoğlu Matbaacılık, Ankara, 1964.

ATAY Ender Ethem, İdare Hukuku, Turhan Kitabevi, Ankara, 2009.

ATAY E. Ethem/ ODABAŞI Hasan/ GÖKCAN Hasan Tahsin, Teori ve Yargı Kararları Işığında İdarenin Sorumluluğu ve Tazminat Davaları, Seçkin Yayınları, Ankara, 2003.

BAL Yakup / KARABULUT Mustafa / ŞAHİN Yahya, Danıştay 10. Dairesinin Tazminat Davalarına İlişkin Seçilmiş Kararları, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2003.

BİNATLI Yusuf Z., Türk Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 5. Baskı, Yargıçoğlu Matbaası, Ankara, 1978.

ÇAĞA Tahir, “Ölüme Sebebiyet Halinde Müteveffanın Yardımından Mahrum Kalanlara Verilecek Maddi Tazminatın Tayini Meselesi”, Adalet Dergisi, S. 4, s. 434-458, Ankara, 1950.

DURAN Lütfi, Türkiye İdaresinin Sorumluluğu, Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü, Sevinç Matbaası, Ankara, 1974.

ERDEM Nazif, Türk Borçlar Kanunu Şerhi Ve Dâvaları, Tipo Matbaacılık, Ankara, 1988.

EREN Fikret, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 7. Baskı, Beta Yayınevi, İstanbul, 2001.

ESİN Yüksel, Danıştay'da Açılacak Tazminat Davaları, Ankara, 1976.

GÖKCAN Hasan Tahsin / KAYMAZ Seydi, Karayolları Trafik Kanunu'na Göre Hukukî Sorumluluk, Tazminat, Sigorta Rücu Davaları ve Trafik Suçları, Seçkin Yayınevi, 2001, Ankara.

GÖZLER Kemal, İdare Hukuku Dersleri, Ekin Yayınları, Bursa, 2010.

GÖZÜBÜYÜK A. Şeref / TAN Turgut, İdare Hukuku, Cilt 1, Turhan Kitabevi, Ankara, 2006.

GÜNDÜZ Hakan, Destekten Yoksun Kalma Tazminatı, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2004.

GÜRBÜZ Metin, Beden Tamlığının İhlali ve Ölüm Hallerinde Doğan Maddi Zararın Hesaplanması ve Tazminatın Tayini, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2001.

GÜRSOY Kemal Tahir, "Destekten Yoksun Kalma Tazminatı", AÜHFĐ., S. 1-2, s. 143-196, Ankara, 1972.

HATEMİ Hüseyin, Sözleşme Dışı Sorumluluk Hukuku, Filiz Kitabevi, İstanbul, 1994.

İYİMAYA Ahmet, "Tazminatın İrat Şeklinde Belirlenmesi", Türkiye Barolar Birliği Dergisi, C.3, S.1, s. 23-45, Ankara, 1990.

KANBUR Zafer, Ölüm ve Cismani Zararlarda Tazminat Alacaklıları, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara, 2000.

Gürsel KAPLAN, İdari Yargıda Dava Açma Süreleri, Turhan Yayınevi, Ankara, 2009.

KARAHASAN Mustafa Reşit, Tazminat Hukuku, Maddi Tazminat, 6. Baskı, Beta Yayınevi, İstanbul, 2001.

KARAYALÇIN Yaşar, "Özel Sigorta Hukuku Açısından Ölüm ve Cismani Zarar Riskleri", Ölüm ve Cismani Zarar Hallerinde Zararın ve Tazminatın Hesap Edilmesi Sempozyumu, 10-11 Aralık 1993, s. 121-137, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları, Ankara, 1994

KILIÇOĞLU Mustafa, Tazminat Esasları ve Hesaplama Yöntemleri, Adil Yayınevi, Ankara, 2000.

KILIÇOĞLU M. Ahmet, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Turhan

Kitabevi, Ankara, 2002.

KÖTELİ Argun, Evliliğin Hukukî Niteliği ve Evlilik Dışı Beraberlikler, Kazancı Hukuk Yayınları, İstanbul, 1991.

KURU Baki / ARSLAN Ramazan / YILMAZ Ejder, Medenî Usul Hukuku, 14. Baskı, Yetkin Yayınevi, Ankara, 2002.

MOLLAMAHMUTOĞLU Hamdi, İş Hukuku, Turhan Kitabevi, Ankara, 2004.

OĞUZMAN Kemal/ ÖZ Turgut, Borçlar Hukuku, 3. Baskı, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2000.

ONAR Sıddık Sami, İdare Hukukunun Umumi Esasları, III.Cilt, İsmail Akgün Matbaası, İstanbul, 1966.

ORHUNÖZ Ergun, “Yaralanma ve Ölümelerde Zararın Hesaplanması”, İzmir Barosu Dergisi, S. 3, s. 79-88, İzmir, 1996.

OZANOĞLU Teoman, “İş Davalarında Sağ Kalan Eşin Evlenme Şansının Destekten Yoksunluk Tazminatına Etkisi”, Adalet Dergisi, S. 4,s. 193-205, Ankara, 1971.

PETEK Hasan, “Ölüm Nedeniyle Manevi Tazminat ve Destekten Yoksun Kalma Tazminatı Hakkında Bir Yargıtay Kararı İncelemesi”, Manisa Barosu Dergisi, Yıl: 2000/1, S. 72, s. 41-54, Manisa, 2000.

REİSOĞLU Safa, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 14. Baskı, Beta Yayınevi, İstanbul, 2000.

SERATLI Gaye Burcu, İş Kazasından Doğan Destekten Yoksun Kalma Tazminatı, Yetkin Yayınevi, Ankara, 2003.

SİRMEN Lale, “Destekten Yoksun Kalma Tazminatına İlişkin Bir Yargıtay Kararı İncelemesi”, AÜHFD. C. 35, S. 1-4, s. 485-496, Ankara, 1978.

SÜZEK Sarper, “Destekten Yoksunluk ve Cismani Zararlarda İşverenin Özel Hukuktan Doğan Sorumluluğu”, Destekten Yoksunluk ve Cismani Zararlarda Sorumluluk ve Tazminat Sempozyumu, s. 17-32, Galatasaray Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 1996.

SÜZEK Sarper, İş Hukuku, Beta Yayınevi, İstanbul, 2002.

TANDOĞAN Halûk, Türk Mes'uliyet Hukuku, Akit Dışı ve Akdî Mes'uliyet, Ankara Hukuk Fakültesi Yayınları, Ankara, 1961.

TANDOĞAN Halûk, Mukayeseli Hukuk Hususiyle Türk-İsviçre ve Alman Hukuku Bakımından Üçüncü Şahsın Zararının Tazmini, Ankara, 1963.

TEKİNAY Selâhattin Sulhi, Ölüm Sebebile Destekten Yoksun Kalma Tazminatı, Fakülteler Matbaası, İstanbul, 1963.

TEKİNAY Selâhattin Sulhi / AKMAN Sermet / BURCUOĞLU Halûk /ALTOP Atilla, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 7. Baskı, Filiz Kitabevi, İstanbul, 1993.

UÇAKHAN GÜLEÇ Sema, Maddi Tazminat Esasları ve Hesaplanması, 4. Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2002.

ULUSAN İlhan, Borçlar Hukuku ve İş Hukuku Açısından İşverenin İşçiyi Gözetme Borcu ve Bundan Doğan Hukukî Sorumluluğu, İstanbul, 1990.